

Kirsi Rossi & Heidi Pautamo

**YSTÄVÄKSI MAAHANMUUTTAJAÄI-
DILLE:**
Kaksisuuntaisen vuorovaikutuksen vahvistamista
yhteistapaamisessa.

Opinnäytetyö
Sosiaalialan koulutusohjelma

Toukokuu 2016

Tekijä/Tekijät	Tutkinto	Aika
Kirsi Rossi & Heidi Pautamo	Sosionomi	Toukokuu 2016
Opinnäytetyön nimi		
Ystäväksi maahanmuuttajaäidille: kaksisuuntaisen vuorovaikutuksen vahvistamista yhteistapaamisessa		46 sivua 3 liitesivua
Toimeksiantaja		
Mannerheimin Lastensuojeluliitto, Kymen piiri		
Ohjaaja		
Lehtori Harri Mäkinen		
Tiivistelmä		
<p>Tämän toiminallisen opinnäytetyön tarkoitus oli järjestää yhteistapahtuma Mannerheimin Lastensuojeluliiton Ystäväksi maahanmuuttajaäidille -toiminnan ystäväpareille Kouvolan alueella. Ystäväksi maahanmuuttajaäidille -toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen, jossa maahanmuuttajaäiti saa ystäväkseen suomalaisen naisen. Toiminnan tavoitteena on maahanmuuttajaäitien sekä kantaväestön välinen vuorovaikutus, kotoutuminen sekä kielen oppiminen. Mannerheimin Lastensuojeluliitto järjestää pari kertaa vuodessa yhteistapahtuman. Opinnäytetyön keskeisenä tuotoksena oli järjestää yhteistapahtuma pareille. Tapahtuman tavoitteena oli edesauttaa parien kaksisuuntaista kotoutumista ja vuorovaikutusta.</p>		
<p>Opinnäytetyö koostui tapahtuman järjestämisestä ja siihen liittyvästä teoriaosuudesta. Tapahtuman toteutuksessa keskityttiin kaksisuuntaisen kotoutumisen vahvistamiseen erilaisten vuorovaikutusleikkien avulla, jotka olivat aikuisille ja lapsille erikseen suunniteltu. Teoriaosuudessa perehdyttiin Ystäväksi maahanmuuttajaäidille -toimintaan, maahanmuuttajanaisiin kohderyhmänä, kotoutumiseen sekä kaksisuuntaiseen kotoutumiseen sekä kerrotaan tapahtuman suunnittelusta ja sisällöstä.</p>		
<p>Tapahtumasta saadun palautteen ja havaintojen perusteella työn tarkoitus ja tavoite onnistui osittain. Toteutus onnistui hyvin ja erityisesti erilaiset vuorovaikutusleikit olivat pidettyjä. Kehitysideoina palautteessa toivottiin, että vuorovaikutusleikkejä olisi voinut olla enemmänkin ja maahanmuuttajille enemmän aikaa kertoa itsestään ja toiveistaan vapaaehtoistyön osalta.</p>		
Asiasanat		
tapahtuma, kaksisuuntaisen kotoutuminen, kulttuuri, maahanmuuttajanaiset		

Author (authors)	Degree	Time
Kirsi Rossi & Heidi Pautamo	Bachelor of Social Administration	May 2016
Thesis Title		
Friend for an immigrant mom: deepen two way interaction in joint gathering		46 pages 3 pages of appendices
Commissioned by		
Mannerheim League for Child Welfare, South Eastern District		
Supervisor		
Harri Mäkinen, Senior Lecturer		
Abstract		
<p>Purpose of this functional thesis was to organize a joint gathering for Mannerheim League for Child Welfare's Friend for immigrant mom work's friend pairs in Kouvola city. Friend for immigrant mom work is based on voluntary work where an immigrant mom gets a Finnish woman as a friend. Its aim is interaction between immigrant moms and local population, integration and learning language. Mannerheim League of Child Welfare organizes joint gathering couple of times in a year. Output of this thesis was to organize joint gathering for pairs. Aim for gathering was to support pair's two way integration and interaction.</p>		
<p>The thesis consists of organizing a gathering and theory. Executing of gathering focused on strengthening the integration with the help of different kind of interaction games which were individually planned for adults and children. The theory elaborates Friend for immigrant mom work, immigrant women as a target group, integration, two way integration and planning and the content of a gathering</p> <p>.</p>		
<p>Based on feedback and observation the aim and purpose of thesis succeed partly. Execution was good and especially interaction games were liked. Improvement ideas in feedback were that there could have been more interaction games and time for immigrants to tell more about themselves and their wish for work.</p>		
Keywords		
Gathering, two way integration, culture, immigrant women		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	JÄRJESTÖT MAAHANMUUTTAJIEN KOTOUTTAMISESSA.....	7
2.1	Järjestöjen roolit kotouttamisessa.....	8
2.2	Mannerheimin Lastensuojeluliitto.....	9
2.3	Ystäväksi maahanmuuttajaäidille -toiminta.....	9
3	MAAHANMUUTTO.....	11
3.1	Maahanmuuton tilastot.....	11
3.1.1	Turvapaikanhakijat.....	12
3.1.2	Pakolaiset.....	12
3.1.3	Perheenyhdistäminen.....	13
4	MAAHANMUUTTAJANAISET.....	13
4.1	Avoliitto.....	14
4.2	Väkivalta.....	15
4.3	Äitiys.....	16
4.4	Työ.....	16
4.5	Kieli.....	17
4.6	Tapahtumaan osallistuvien maahanmuuttajanaisten kulttuurit.....	18
5	KOTOUTUMINEN.....	20
5.1	Maahanmuuttoprosessi.....	20
5.2	Kotoutumistyö.....	21
5.3	Kulttuuri.....	22
5.4	Kotoutumiseen liittyvä lainsäädäntö.....	24
5.5	Kaksisuuntainen kotoutuminen.....	24
6	YHTEISTAPAAMISEN SUUNNITTELU.....	26
6.1	Tapahtuman suunnittelu, kohderyhmä ja tavoitteet.....	28
6.2	Tapahtuman markkinointi.....	29
6.3	Tapahtuman tarjoilut.....	31
6.4	Tapahtuman jälkimarkkinointi.....	33
7	TAPAHTUMAN TOTEUTUS.....	33

7.1	Osallistujat	33
7.2	Tapahtuman eteneminen	33
7.2.1	Ystäväparien ohjelma	34
7.2.2	Lasten ohjelma	35
7.3	Kulttuuri-osuus tapahtumassa	36
7.4	Palaute tapahtumasta ja kehitysehdotukset	36
8	POHDINTA	38
	LÄHTEET	41

Liite 1. Tapahtuman esite

Liite 2 Tapahtuman ohjelma

Liite 3 Kuvia tapahtumasta

1 JOHDANTO

Ympäri Eurooppaa on tällä hetkellä valloillaan pakolaiskriisi. Suomeenkin on lyhyen ajan sisällä tullut valtava määrä ulkomaalaisia. Maahanmuuttoprosessi on haastava ja monet kokevat stressiä, vaikka muutto olisikin ollut mieluinen. Kieli on outo, eikä tukiverkostoa välttämättä ole. Varsinkin äidit helposti jäävät yksin lastensa kanssa. (Schubert 2013, 63.)

Työmme tilaaja on Mannerheimin Lastensuojeluliiton Kymen piiri ja aihe liittyy Mannerheimin lastensuojeluliiton Ystäväksi maahanmuuttajaäidille -toimintaan. Toiminnan tavoitteena on edistää maahanmuuttajaäitien kielen oppimista ja kotoutumista suomeen sekä vahvistaa kantasuomalaisten ja maahanmuuttajanaisten välistä vuorovaikutusta. Toiminta on kehitetty, koska kielen oppiminen ja kotoutuminen on vaikeaa ilman kontakteja suomalaisiin. Mannerheimin Lastensuojeluliitto järjestää pari kertaa vuodessa toimintaan osallistuville yhteistapaamisia joiden tarkoitus on tutustuttaa vapaaehtoisia ja maahanmuuttajaäitejä toisiinsa ja vahvistaa samalla heidän sosiaalisia verkostojaan. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto Kymen piiri ry 2015.)

Toiminnallisessa opinnäytetyössämme järjestämme yhteistapahtuman, jonka tavoitteena on vapaaehtoisten kantasuomalaisten ja maahanmuuttajaäitien vuorovaikutuksen lisääminen, eli kaksisuuntainen kotoutuminen. Tilaajan toive tapahtumalle on molempien parien kulttuurin tuntemus sekä vuorovaikutuksen vahvistaminen. Myös ystäväparien lapset tulisi ottaa huomioon tapahtumassa sekä perhekummitoimintaan osallistuvat parit kutsutaan tapahtumaan.

Opinnäytteemme on osa järjestöjen tekemää kotouttamistyötä. Mannerheimin Lastensuojeluliiton toiminta voidaan lukea kaksisuuntaiseksi kotouttamiseksi, jolloin molemmat parit oppivat toisiltaan. Järjestöjen rooli kotouttamistyössä lisääntyy maahanmuuton kasvaessa ja järjestöjen tekemä työ täydentää viranomaisten tekemää työtä. Meille työ antaa arvokasta tietoa maahanmuuttajien kanssa tehtävästä työstä, vapaaehtoistyöstä ja kaksisuuntaisesta kotoutumisesta. Molemmat ovat kiinnostuneita työstä maahanmuuttajien parissa, joten aiheen valinta oli molemmille helppo. Heidillä on lisäksi kokemusta yhdistystoiminnasta ja vapaaehtoistyöstä, ja Kirsi on lähtenyt mukaan vapaaehtoistoimintaan. Lisäksi molemmat pitävät enemmän toiminnasta, joten toiminnallinen opinnäytetyö oli senkin vuoksi ilmeinen valinta.

Teoriassa käsittelemme järjestöjen tekemää maahanmuuttajien kotouttamistyötä. Paneudumme tarkemmin Mannerheimin Lastensuojeluliittoon ja sen Ystäväksi maahanmuuttajaäidille - toimintaan. Käsittelemme myös maahanmuuttajien ja tarkastelemme lähemmin kohderyhmäämme maahanmuuttajaäitejä. Teoriaan kuuluu myös kotoutuminen ja erityisesti kaksisuuntainen kotoutuminen, joka on tärkeä osa opinnäytetyötämme. Lisäksi kerromme tapahtuman suunnittelusta ja itse tapahtuman toteutuksesta

2 JÄRJESTÖT MAAHANMUUTTAJIEN KOTOUTTAMISESSA

Kotouttamistyössä on mukana erilaisia kolmannen sektorin edustajia. Valtaosin kunnallisia asiantuntijaorganisaatioita (kuten Väestöliitto), kansainvälisiä organisaatioita (SPR), joukko pieniä yhdistyksiä ja niiden kattojärjestöjä sekä paikallisia yhdistyksiä. Järjestöillä päämäärät maahanmuuttotyössä ovat erilaisia. Monikulttuuristen yhdistysten päämääränä on usein omien jäsenien kotouttamisen tukeminen tai oman kulttuurin ylläpitäminen. Joillakin suurilla järjestöillä tavoitteet ovat laajoja ja maahanmuuttotyöstä on tullut osa heidän toimintaansa. Yhdistyksiä voidaan jaotella myös kohderyhmän mukaan. Erityisesti maahanmuuttajiin keskittynyt yhdistys on esimerkiksi Monika-Naiset liitto ry, jonka tavoitteena on Suomeen muuttaneiden naisten oikeuksien edistäminen. (Lautiola 2013, 19.)

Valtaosa järjestöjen kotouttamistyöstä pohjautuu järjestöjen omiin tavoitteisiin. Usein näitä toimintoja ei pidetä kotouttamisena, mutta käytännössä ne tukevat kotouttamista. Tällaista toimintaa järjestävät muun muassa urheiluseurat, kulttuurijärjestöt ja harrastusjärjestöt. Joskus myös uskonnollisilla järjestöillä on tärkeä rooli kotouttamisessa. Lisäksi on järjestöjä, jotka ovat perustettu kotoutumisen tukemista varten, jolloin kotoutumisen edistäminen on niiden perustehtävä. (Lautiola 2013, 26.)

Maahanmuuttajien perustamia järjestöjä on Suomessa arviolta 700 - 1000. Näiden järjestöjen toiminta kattaa kaikki ikäryhmät ja useat elämän osa-alueet. Järjestöjen toiminnat kohdistuvat usein maahanmuuttajien lisäksi laajempaan väestöön esimerkiksi asenne- ja kulttuurityönä (Työ- ja elinkeinoministeriö 2015, Maahanmuuttajien järjestöt tukevat kotouttamista). Toimintatyyppien mukaan yhdistykset voidaan luokitella etniskulttuurisiin yhdistyksiin, kotouttamisyhdistyksiin sekä koalitioryhdistyksiin. Toiminta-alueen mukaan ne voidaan jaotella uskonnollisiin-, naisten-, nuorten yhdistyksiin, liikuntayhdistyksiin sekä

taideyhdistyksiin, jotka voivat olla joko yksi- tai monietnisiä. 2000-luvulla Suomessa toimivien maahanmuuttajayhdistysten tavoitteet ovat siirtyneet ryhmän jäsentensä kulttuurin säilyttämisestä enemmän jäsentensä kotoutumisesta suomalaiseen yhteiskuntaan. (Saukkonen 2010, 180, 182.)

Kotoutumisen tavoitteet täyttyvät parhaiten, kun viranomaiset ja järjestöt ottavat kotoutumisen edistämisen yhteiseksi missiökseen. Yhteistyön tärkeitä kulmakiviä ovat tasa-arvoisuus, kehitystyöhön panostaminen, yhteiset suunnittelufoorumit, toiminnan resursointi, selkeät roolijaot sekä selkeät sopimukset eri tahojen välillä. (Järjestöt kotoutumisen tukena.)

2.1 Järjestöjen roolit kotouttamisessa

Ennen maahanmuuttajan kuntaan saapumista on järjestöillä oma roolinsa kuntalaisten vaikuttamistyössä ja yhteisen suunnittelun parissa. Viranomaisten ja järjestöjen yhteistyönä kartoitetaan järjestöjen mahdollisuuksia ja resursseja maahanmuuttajien vastaanottoon ja kotouttamista tukevaan toimintaan. Järjestöt informoivat jäseniään ja luottamusmiehiään uusista tehtävistä, hankkivat lisätietoa ja oppia muilta järjestöiltä sekä yhteistyössä muiden tahojen kanssa sopivat työnjaosta ja rooleista. (Järjestöt kotouttamisen tukena.) Viranomaiset voivat ostaa palvelun järjestöltä, jolloin viranomainen määrittelee tarvitsemansa palvelun ja kilpailuttaa sen yritysten ja yhdistysten välillä (Lautiola 2013, 35).

Alkuvaiheessa järjestöt ja viranomaiset voivat sopia asumisavusta, jolloin järjestöt täydentävät viranomaisten ohjausta esimerkiksi käymällä kodeissa, ohjaamalla suomalaiseen tapaan asua sekä tutustuttamalla paikkakunnan elämään. Asumisapua järjestävät muun muassa SPR ja Pakolaisapu. (Järjestöt kotouttamisen tukena.)

Järjestöt järjestävät erilaisia huonekalu-, lelu ja vaatekeräyksiä sekä joskus osallistuvat asuntojen kalustamiseen. Muita järjestöjen kotoutumista tukevia toimintamahdollisuuksia ovat erilaiset kulttuuri- kädentaito ja liikuntaryhmät. (Järjestöt kotouttamisen tukena.)

Ystävätoiminta voi olla yksilöllistä tukea, ryhmämuotoista toimintaa tai näiden yhdistelmä. Matalan kynnyksen toimintoina ovat erilaiset kansainväliset kerhot

ja kahvilatoiminnat joihin voi osallistua omien tarpeiden ja aikataulujen mukaan. Ohjelma voi olla joko vapaata tai ohjattua ja pyörittämisestä vastaa ystävätoiminnan vastuuvapaaehtoiset. (Järjestöt kotouttamisen tukena.)

Järjestöt järjestävät erilaisia kielikerhoja, joissa ei ole tutkintovaatimuksia. Ne perustuvat vapaamuotoiseen ryhmätoimintaan ja niiden tavoitteena on kielen oppiminen. Esimerkiksi Luetaan yhdessä – toiminta on monille paikkakunnille laajentunut toimintamalli. (Järjestöt kotouttamisen tukena.) Maahanmuuttajajärjestöjen välineitä kotouttamiseen ovat olleet esimerkiksi suomen kielen opetus ja kansalaistaitokasvatus (Saukkonen 2010, 182).

Järjestöt voivat toimia asiantuntijaroolissa, koska usein toimivat asiakasrajapinnalla ja tuntevat kohderyhmänsä tarpeet paremmin kuin viranomaiset. Järjestön rooli onkin saada asiakkaan ääni kuuluville ja välittää tietoa viranomaisille. (Lautiola 2013, 39.)

2.2 Mannerheimin Lastensuojeluliitto

Mannerheimin Lastensuojeluliitto on valtakunnallinen kansalaisjärjestö, jonka tehtävänä on edistää lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointia. Sillä on lähes 90 000 jäsentä ja 555 paikallisyhdistystä ympäri Suomea. Paikallisyhdistyksen toimintaa tukevat piirijärjestöt, joita on 10. MLL on yhteistyössä koti- ja ulkomaisten järjestöjen, yhteisöjen ja verkostojen kanssa. Liiton keskuksitoimiston tehtävänä on pitää yhteyttä ministeriöihin, viranomaisiin ja järjestöihin, kun taas piirit ja paikallisyhdistykset paikallisiin tahoihin. (MLL edistää lapsiperheiden hyvinvointia.)

Työmme tilaaja on MLL Kymen piiri, jonka toiminta-alueena on Kymenlaakso ja Etelä-Karjala. Kymen piirissä on 34 alueyhdistystä. Työmme on Kouvolan paikallisyhdistykselle. (MLL:n Kymen piiri.)

2.3 Ystäväksi maahanmuuttajaäidille -toiminta

Mannerheimin Lastensuojeluliiton Kymen piirissä alkoi vuonna 2014 Ystäväksi maahanmuuttajaäidille -toiminta, jonka päätavoitteena on vahvistaa maahanmuuttajaäitien vanhemmuutta ja osallisuutta sekä ehkäistä heidän syrjäytymistään. Tavoitteena on myös edistää maahanmuuttajaäitien kotoutumista ja kielenoppimista sekä vahvistaa kantasuomalaisten ja maahanmuuttajanaisten vuorovaikutusta. Toiminta on raha-automaattiyhdistyksen (RAY) rahoittama

hanke (2014 - 2016). Ystäväksi maahanmuuttajaäidille -toiminta lähti aikoi-
naan liikkeelle MLL Uudenmaan piiristä, josta se laajeni muihin piireihin. Toi-
minta on kehitetty, koska kielen oppiminen ja kotoutuminen on vaikeaa ilman
kontakteja suomalaisiin. Naisilla kielitaidottomuus heikentää vanhemmuutta,
koska ilman kielitaitoa lasten terveydenhoitoon, päivähoitoon ja koulunkäyntiin
liittyviä asioita on vaikeampi hoitaa. Kielitaidottomuus myös usein heikentää
elämänlaatua ja kotoutumista sekä lisää riskiä syrjäytyä yhteiskunnasta. (Man-
nerheimin Lastensuojeluliitto Kymen piiri ry, 2015)

Toiminnassa etsitään maahanmuuttajaäideille ystäväpariksi suomenkielinen
nainen joka asuu lähellä ja jonka kanssa hänellä on esimerkiksi yhteisiä mie-
lenkiinnonkohteita. Vapaaehtoinen on saanut myös esittää oman toiveensa
maahanmuuttajaäidin kulttuurista tms. Lapset osallistuvat toimintaan, jos va-
paaehtoiset näin haluavat. Ystäväparin kanssa he voivat harjoitella suomen
kielen puhumista sekä tutustua suomalaiseen yhteiskuntaan ja tapoihin. Suo-
mea puhuva vapaaehtoinen puolestaan pääsee tutustumaan uusiin kulttuurei-
hin ja niiden tapoihin. Kaksisuuntainen kotoutuminen lisää ymmärrystä kulttuu-
rien välillä ja vähentää ennakkoluuloja. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto, Ys-
täväksi maahanmuuttajaäidille; Meriläinen 2016.)

Kaikki toimintaan hakeutuneet maahanmuuttajaäidit kokivat kielitaitonsa hei-
koksi ja halusivat siihen vahvistusta suomea puhuvan ystävän myötä. Suurim-
malla osalla Ystäväksi maahanmuuttajaäidille - toiminnassa mukana olleilla
maahanmuuttajaäideillä ei aiemmin ollut yhtään suomalaista ystävää tai tutta-
vaa, kenen kanssa olisi voinut suomea puhua. (MLL Kymen piiri ry 2015.)

Vapaaehtoiset käyvät perehdytyskoulutuksen ja ensimmäisellä tapaamisella
on mukana vapaaehtoinen, maahanmuuttajaäiti ja MLL koordinaattori. Lisäksi
MLL tarjoaa jatkokoulutusta, neuvontaa ja ammatillista ohjausta. Vertaistapa-
misia on kaksi kertaa keväällä ja kaksi kertaa syksyllä. Yhteistapaamisia on
noin kaksi kertaa vuodessa. Meidän opinnäytetyömme on juuri tällainen yh-
teistapaaminen (Mannerheimin Lastensuojeluliitto, Ystäväksi maahanmuutta-
jaäidille)

Ystäväksi maahanmuuttajaäidille -toiminta on osoittautunut erittäin toimivaksi
ja tarpeelliseksi toimintamalliksi toimintakautensa aikana. Toiminta on teho-
kasta ja edullista kotouttamistyötä, jolla on merkittäviä vaikutuksia maahan-

muuttajaäitien ja heidän perheidensä elämään kielitaidon parantumisen, voimaantumisen ja elämänlaadun kohentumisen myötä. Lisäksi vapaaehtoisen ja maahanmuuttajaäidin ystäväpiiri on laajentunut ja he ovat saaneet uusia harrastuksia. Lisäksi he ovat tutustuneet uusiin tapoihin ja kulttuureihin. Toiminta on tavoittanut sellaisiakin maahanmuuttajaäitejä, jotka ovat jääneet kotoutumistoimien ulkopuolelle. Toiminta on myös osoittautunut erittäin suosituksi vapaaehtoistoiminnaksi, se on tavoittanut erittäin hyvin suomalaiset että maahanmuuttaneet naiset. Kymen piiri on kouluttanut vuoden 2015 aikana 50 vapaaehtoista ja tänä aikana on solmittu 46 ystävyysuhdetta. (MLL Kymen piiri ry 2015, 3, 5.)

3 MAAHANMUUTTO

Maahanmuuttajien määrittely ei ole helppoa. Yleensä määrittelyssä käytetään kieltä, kansalaisuutta tai syntymävaltiota. Maahanmuuton käsitteiden käyttö riippuu asiayhteydestä, tavoitteista ja tarkoituksista. (Maahanmuuttajat.)

3.1 Maahanmuuton tilastot

Suomessa oli vuoden 2014 lopussa 221 900 ulkomaalaista. Valtaosa on tullut Venäjältä ja Virossa. (Tilastokeskus.) Vuonna 2012 Kouvolassa oli arvioiden mukaan 2200 maahanmuuttajaa, joista valtaosa oli Venäjältä ja Virossa. Lisäksi Somalia, Kiina, Thaimaa, Turkki ja Irak ovat vahvasti edustettuina. (Talvi 2014, 10.) Vuonna 2014 yleisimmät muuton syyt Suomeen olivat perhesyyt. Vajaa viidennes oli tullut Suomeen työn vuoksi ja joka kymmenes opiskelun. 90 % maahanmuuttajista on tullut maahan kolmen edellä mainitun syyän vuoksi. Pakolaisuus tai turvapaikanhaku oli syynä joka kymmenennellä. (Maahanmuuton syyt.)

Miehet tulivat maahan useimmin työn ja opiskelun vuoksi, kun taas naiset perhesyiden. Turvapaikanhakijat ja pakolaiset olivat useimmin miehiä, mutta tilanne on hieman tasoittunut. Kuudella prosentilla maahanmuuttajista on useampi kuin yksi maahanmuuttosyy. (Sutela & Larja 2015.) Suomessa toisen sukupolven lapsia (maahanmuuttajien maassa syntyneet lapset) on noin 37500. Väestö on pääasiassa keskittynyt isoihin kaupunkeihin. (Söderling 2007, 19.)

3.1.1 Turvapaikanhakijat

Turvapaikanhakija hakee turvaa vieraasta maasta. Pienelle osalle turvapaikanhakijoista myönnetään henkilökohtaisen vainon perusteella YK:n pakolais-sopimuksen mukainen pakolaisstatus. Turvapaikan hakija voi saada oleskelu-luvan suojeluntarpeen tai humanitaarisin perustein. (Yleisimmin käytetyt termit.)

Turvapaikanhakija yleensä saapuu maahan omatoimisesti ja jättää turvapaikahakemuksen, jonka jälkeen turvapaikanhakijat sijoitetaan eri puolella Suomea oleviin vastaanottokeskuksiin. Vastaanottokeskuksen tehtävä on huolehtia turvapaikanhakijan välittömästä suojasta ja turvasta, välttämättömistä sosiaali- ja terveystalvuluista, toimeentulotuesta, järjestää työ- ja opetustoimintaa sekä tarvittavat tulkkipalvelut sekä antaa neuvontaa oikeusavun saamiseksi. (Vastaanottokeskukset ja niiden palvelut.)

Turvapaikanhakija saa vastaanottorahaa, jos hän ei ole työelämässä. Rahan tarkoitus on taata turvapaikanhakijan välttämätön toimeentulo. Vastaanottorahan suuruus määräytyy siitä, tarjotaanko vastaanottokeskuksessa aterioita vai ei. Vastaanottoraha on pienempi, kuin toimeentulotuki. (Vastaanottokeskukset ja niiden palvelut.)

3.1.2 Pakolaiset

Pakolainen on kansainvälisen suojan alaisena oman kotimaan ulkopuolella. Hän on vaarassa omassa kotimaassaan rodun, uskonnon, kansallisuuden, yhteiskuntaluokan tai poliittisen mielipiteensä vuoksi. (Yleisimmin käytetyt termit.)

Pakolaiset tulevat haastavista olosuhteista. Heillä on todettu heikompi mielen-terveys muihin maahanmuuttajiin verrattuna. Usein nämä ihmiset ovat joutuneet eroon läheisistään. Pakolaisilla on usein traumaattisia kokemuksia. Pakomatka on pitkä ja pakolaisleirillä vietetty aika voi venyä hyvinkin pitkäksi. Nämä voivat olla täynnä väkivaltaisia kokemuksia. Monesti pakolaiset myös kokevat sodan väkivaltaa eri muodoissa. Nämä kokemukset vaikeuttavat sopeutumista ja kotoutumista eri tavoin. (Schubert 2007, 68.)

Kiintiöpakolaiseksi kutsutaan henkilöä, jolla on YK:n pakolaisasian päävaltuutetun myöntämä pakolaisen asema. Maahan hän saapuu pakolaiskiintiön puitteissa, joka on Eduskunnan vuosittain määräämä. Pakolaiskiintiö on vuodesta 2001 alkaen ollut 750 henkilöä vuodessa paitsi 2014 - 2015, jolloin määrää nostettiin Syyrian sodan vuoksi 1050 henkilöön. Kiintiöpakolaiset tulevat usein pakolaisleiriltä. (Yleisimmin käytetyt termit.)

3.1.3 Perheenyhdistäminen

Perheenyhdistämistä voivat hakea henkilöt, joiden omainen on saanut oleskeluluvan Suomesta. Perheenjäseniksi lasketaan avio- ja rekisteröity puoliso, alaikäinen lapsi ja alaikäisen huoltaja. Avopuoliso voi saada luvan, jos yhteistä asumista on takana vähintään kaksi vuotta tai heillä on yhteinen lapsi. Muut omaiset voivat saada luvan vain poikkeustapauksissa. Toimeentuloedellytys on muilla paitsi kansainvälisen suojelun perusteella (paitsi, jos perhe on muodostettu perheenkokoajan suomen tulon jälkeen, tällöin toimeentuloedellytys koskee) oleskeluluvan saaneilla, Suomen kansalaisilla tai suomessa työskentelevillä EU-kansalaisilla ja heidän puolisoillaan. (Perheenyhdistäminen.)

Hallitus on tiukentamassa perheenyhdistämisen edellytyksiä EU-direktiivin mukaisesti. Turvapaikanhakijat ja kiintiöpakolaiset saivat jatkossa hakea perheenyhdistämistä ilman toimeentuloedellytystä kolmen kuukauden sisällä turvapaikkapäätöksestä. Toimeentuloedellytys koskisivat jatkossa myös kansainvälistä ja tilapäistä suojelu saavien ns vanhoja perheitä (perhe, joka on muodostettu ennen perheenkokoajan suomeen tuloa). (Sisäministeriö, Perheenyhdistämisen edellytyksiin tiukennuksia.)

4 MAAHANMUUTTAJANAISET

Kuten jokainen ihminen, ovat maahanmuuttajanaisetkin yksilöitä eikä heitä voi kategorisoida stereotyyppisesti oman kulttuurinsa edustajaksi. Heillä on jokaisella oma elämäntarinansa. Kouvolan Ystäväksi maahanmuuttajaäidille-toiminnan maahanmuuttajaäidit tulevat Burundista, Kongosta, Somaliasta, Romaniasta, Afganistanista, Thaimaasta, Turkista, Kiinasta, Irakista ja Espanjasta. Maahanmuuttajat ovat saapuneet alueelle lähinnä avioliiton tai työn kautta. Työikäisten osuus maahanmuuttajista on noin 70 %. Maahanmuuttajaäidit tulevat usein Suomeen miehensä työpaikan takia tai he avioituvat Suomessa asuvan miehen kanssa. Harvalla naisella on työpaikka Suomessa

odottamassa. Monilla on sen sijaan alle kouluikäisiä lapsia, ja äidit ovat avainasemassa lastensa kotoutumisen tukijoina. (MLL Kymen piiri ry 2015, 4 -5.)

4.1 Avioliitto

Avioliitto suomalaisen kanssa voi auttaa suomen kielen oppimisessa sekä työn saamisessa. Kielen oppiminen tapahtuu arjessa ja puolison kautta sosiaalinen verkosto lisääntyy ja voi helpottaa työn saamista. Tosin tämäkään ei aina ole se koko totuus. Pahimmillaan puoliso voi olla väkivaltainen, alkoholisti tai hänellä voi olla mielenterveysongelmia. Nainen voi joutua alistumaan tilanteeseensa, jos hänellä ei mahdollisuutta palata kotimaahansa taloudellisista, poliittisista tai sosiaalisista syistä. Oleskelulupaan tarvitaan kahden vuoden avioliitto, tosin erityisistä syistä luvan voi saada aiemmin, kuten lapsi, työ tai opiskelu. On myös tilanteita, jossa mies ei halua puolisonsa oppivan kieltä, jotta hän olisi riippuvainen ja ohjailtavissa. (Säävälä 2011, 23.)

Monikulttuurisissa avioliitoissa integroituminen on melkein pakollista lasten vuoksi, jotta avioliitto kestäisi. Maahanmuuttajapuolison integroitumisen seurauksena suomalaisen perhe, suku ja ystävät yleensä muuttuvat vastaanottavaisemmiksi erilaisille kulttuureille. (Heikkilä 2014, 11.)

Kahden eri kulttuurin väliset avioliitot päättyvät eroon useammin kuin kahden saman kulttuurin väliset. Syyt ovat moninaiset. Pariskunnan ajatus liiton perusteista tuottaa vaikeuksia, jos toinen on mielestään romanttisessa rakkausliitossa toisen taas ajattelevan liiton olevan järkevä järjestely ilman suurempia tunteita. Vieraan kielen käyttäminen voi edesauttaa erilaisia tulkintaeroja ja väärinymmärrystä, koska sävyjen tunnistaminen on vaikeaa. Myös kommunikatiovaikeudet ja tavanomaiset parisuhteen liittyvät ongelmat voivat olla syynä, joita ympäristön tuen puute voivat pahentaa. (Säävälä 2011, 35.)

Myös maahan muuttaneiden pariskuntien liitot joutuvat koetukselle muuton seurauksena. Muutto voi tuoda parit joko tiiviimmin yhteen tai toisaalta pahentaa jo olemassa olevia ristiriitoja. Parin väliset suhteet muuttuvat maahan muuttaessa. Yhteisöllisistä maista tulevat kokevat periaatteellisen muutoksen asettuessaan yksilö- ja ydinperhekeskeiseen Suomeen. Yhteisön apua ei ole samassa määrin mitä lähtömaassa, vaikka tuttuja ja sukulaisia maassa olisi-kin. (Säävälä 2011, 36.)

4.2 Väkivalta

Maahanmuuttajanaisten väkivalta on ongelmallista. He eivät välttämättä tunne suomen lainsäädäntöä ja kulttuurierot saattavat estää väkivallasta ilmoittamisen. Jossain kulttuureissa vaimoon kohdistuva väkivalta on jopa hyväksyttävää ja laillista, erityisesti seksuaalinen väkivalta. Usein esteenä avun hakemiselle on myös kielitaidottomuus ja tiedon puute suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta. Avun hankintaa vaikeuttaa myös se, että maahanmuuttajanaiset ovat usein taloudellisesti ja sosiaalisesti riippuvaisia puolisoistaan. Perheet voivat myös olla eristyneitä, jolloin naisilla ei ole juurikaan kontakteja perheen ulkopuolella. Väkivallan uhrit ovat usein myös moninkertaisen syrjinnän uhreja. (Ellonen & Korhonen 2008, 166 – 167,)

Maahanmuutto ja kulttuurista toiseen siirtyminen luo usein henkisen hyvinvoinnin laskua, joka on merkittävä väkivallan riskitekijä. Maahanmuuttoon liittyy monia mielenterveyden uhkatekijöitä kuten rasistiset kokemukset, tasa-arvokysymykset ja perheen sisäiset roolinmuutokset. (Ellonen & Korhonen 2008, 167.)

Suomea on pidetty erityisen tasa-arvoisena maana, mutta tilastot puhuvat kauraa kieltä. Suomi on muihin maihin verrattuna erityisen parisuhdeväkivaltainen maa. Suomeen puolisoina muuttaneet naiset ovat kantaväestöstä useammin joutuneet kokemaan perhe- ja parisuhdeväkivaltaa. Maahanmuuttajanaisia on turvakodeissa väestömääräänsä nähden paljon. Ensi- ja turvakotiliittojen liiton turvakotien asiakkaista maahanmuuttajia on viidennes. Taustalla voi olla turvaverkkojen vähyys tai kulttuuriin liittyviä kotiolosuhteita ja perhemalleihin liittyviä syitä. (Ellonen & Korhonen 2008, 169: Työ- ja elinkeinoministeriö 2012, 55.)

Käytännön tasolla ratkaisuja on etsittävä ensisijaisesti kulttuurin sisältä. Esimerkiksi nainiin kohdistuvaa väkivaltaa on hankalaa poistaa yhteiskunnassa, jossa kulttuuriset käsitykset oikeuttavat miesten vallankäytön nainiin. Ratkaisu saattaa silti löytyä kulttuurista. Samasta kulttuurista voi löytää väitteitä ja strategioita sekä ihmisten orjuuttamiseksi että vapauttamiseksi. Siksi kansainvälisten kehitystavoitteiden saavuttamiseksi on tuettava ihmisiä ja järjestöjä, jotka toimivat ihmisoikeuksien puolesta. (Kulttuurituntemus kehityksen avaimena, kulttuurit, tasa-arvo ja ihmisoikeudet 2008, 5 -6.)

4.3 Äitiys

Vanhemmuus on herkkä ja haastava elämänvaihe. Lapsen saaminen on usein onnellinen tapahtuma, mutta maahanmuuttajille tämä voi olla erityisen suuri ja stressaava muutos. Kotoutumisvaihe voi saada vanhemman miettimään suhdettaan lähtömaan ja nykyisen kotimaansa arvoihin ja tapoihin. Vanhemmuus tuo myös uuden roolin yhteiskunnassa: heistä tulee neuvolan asiakkaita sekä päiväkotia ja koulujärjestelmän käyttäjiä. Kasvatuskäytäntöjen ero valtaväestön kanssa voi aiheuttaa hämmennystä niin vanhemmissa kuin heidän kanssaan työskentelevien ammattilaisten parissa. Tutut tavat voivatkin olla outoja uudessa maassa. Myös palveluiden löytäminen sekä niiden toiminnan ja tavoitteiden ymmärtäminen voi olla haasteellista. (Kuittinen & Isosävi 2013, 85.)

Monet maahanmuuttajat tulevat kulttuureista, joissa lähisuku ja yhteisö osallistuu lasten kasvatukseen. Suomessa tämä verkosto ei ole yhtä laaja ja se voi vaikuttaa vanhemmuuteen ja perheiden hyvinvointiin. Sosiaalinen tuki tai sen puute vaikuttaa etenkin äiteihin, koska vauvojen hoidossa ensisijainen vastuu on äideillä. Sosiaalisen tuen puute, eristyneisyys ja yksinäisyys altistavat maahanmuuttajaäitejä synnytyksen jälkeiselle masennukselle. Masennukselta sen sijaan vaikuttaisi suojaavan kulttuuristen perinteiden ylläpitäminen ja oman kulttuurin yhteisön tuki. (Kuittinen & Isojärvi 2013, 86.)

4.4 Työ

Tutkimusten mukaan työttömyys on yleistä maahanmuuttajien parissa, erityisesti naisilla. Kielen oppiminen on haastavaa, eikä töiden saanti ei ole helppoa varsinkaan, jos ei ole koulutusta tai on ollut vuosia kotiäitinä. Maahanmuuttajanaisten työttömyys on usein korkeampi kuin miesten ja noin kolminkertaista verrattuna suomalaisnaisten työttömyyteen. Ero on vielä suurempi korkeakoulutettujen naisten kohdalla. Osa maahanmuuttajaäideistä jää kokonaan kotouttamistoimien ulkopuolelle. Näitä ovat puolisoina maahan tulleet sekä lapsiaan kotona hoitavat. Kotouttamisohjelman tavoitteena on saada kaikki naiset kotouttamistoimien pariin. (Säävälä 2011, 52-55: Fågel, Säävälä & Salonen 2012, 7: Työ- ja elinkeinoministeriö 2012, 12.)

Työllistyminen on haastavaa varsinkin korkean koulutustaustan aloilla. Asiantuntijatehtävissä vaaditaan hyvät kotimaisten kielten osaamiset ja työnantajilta

luottamusta työntekijän ammattitaitoon. Maahanmuuttajien on haastavaa todistaa ammattitaitonsa ilman alan suosittelijoita, tuttavvia tai työkokemusta Suomesta. (Fågel ym. 2012, 9.)

4.5 Kieli

Suomen kielen oppiminen on avainasemassa maahanmuuttajaäitien kotoutumisessa. Kielikurssit ovat hyviä, mutta tärkeää on, että perustaidot kielestä opittuaan pääsee käyttämään kieltä vuorovaikutustilanteissa muiden kanssa. Suomen kielen oppimisen esteeksi muodostuukin usein se, ettei erityisesti kotona lapsiaan hoitavilla maahanmuuttajaäideillä ei ole arkista vuorovaikutusta kantaväestön kanssa. Kotiinsa eristyksiin jääviltä maahanmuuttajaäideiltä puuttuu usein myös tietämystä suomalaisen yhteiskunnan palveluista sekä naisten ja lasten oikeuksista (Mannerheimin Lastensuojeluliitto Kymen piiri ry 2015)

Kotona lapsiaan hoitavien maahanmuuttajaäitien suomen kielen taito jää usein heikoksi, vaikka motivaatio kielen oppimiseen on vahva. Kielikursseille on vaikea päästä, jos lapsille ei ole hoitopaikkaa. Naisten kielenoppimisen kynnyskysymyksenä on sopivien kurssien löytäminen sekä perhevelvoitteiden tuomat rajoitteet kieliopinnoille (Mannerheimin Lastensuojeluliitto Kymen piiri ry 2015, 6)

Suomen kielen oppiminen vahvistaa maahanmuuttajaäitien vanhemmuutta. Kieltä osaava vanhempi pystyy helpommin hoitamaan lastensa terveydenhoitoon, päivähoitoon ja koulunkäyntiin liittyviä asioita. Kielitaidoton äiti taas voi kokea olevansa hyvin epävarma ja jäävänsä suomalaisen äitiyden normien ulkopuolelle, eikä hän tiedä, mitä häneltä äitinä odotetaan. Tavat kasvattaa ja hoitaa lapsia voivat jäädä maahanmuuttajaäideille vieraksi. Ilman kielitaitoa ja yhteiskunnan sääntöjen tuntemusta vanhemmat kotoutuvat eritahtisesti kuin lapsensa. Perheen vuorovaikutus- ja valtasuhteita voi vääristää, jos perheen lapset joutuvat toimimaan vanhempiansa tulkkeina ja opastamaan heitä suomalaisessa yhteiskunnassa toimimisessa (Mannerheimin Lastensuojeluliitto Kymen piiri ry 2015, 6 - 7)

4.6 Tapahtumaan osallistuvien maahanmuuttajanaisten kulttuurit

Tapahtuman suunnittelun ja toteutuksen kannalta on ollut tärkeää perehtyä maahanmuuttajaäitien kulttuurien pääpiirteisiin ja suurimpiin kulttuurieroihin. Maahanmuuttajaäitien kotimaiden perusteella suurimmalla osalla heistä valtauskontona oli Islamin uskonto. Islamin uskonto ja kulttuuri poikkeaa merkittävästi länsimaisesta kulttuurista. Islamin uskon viisi peruspilaria ovat uskontunnustus, rukous, paasto, almuvero ja pyhiinvaellus Mekkaan. Muslimin tulisi ruukoilla viidesti päivässä. Toisista huolehtimisen periaate selittää islamin suosiota köyhien keskuudessa. Köyhät eivät joudu maksamaan veroa ja islamilaisessa kulttuurissa on velvollisuus auttaa köyhiä ja jakaa omastaan. Vaikka kaikkialla islamilaisessa maailmassa luetaan Koraania ja islamin usko määrää ihmisen tavan elää, sovelletaan Koraania monin eri tavoin. Saria on Jumalan pyhä laki, mutta ihmiset voivat tulkita sitä monin eri tavoin. (Kohi ym 2008, 86.)

Muslimityöillä ja nuorilla naisilla on mahdollisuus koulunkäyntiin ja opiskeluun monissa islamilaisissa maissa. Siitä huolimatta lukutaidottomuus on islamilaisien maiden naisväestössä huomattavasti yleisempää, kuin miesväestössä. (Terhart 2007, 92.)

Koraanissa ei ole nimenomaista käskyä, joka velvoittaisi naiset käyttämään huntua. Toisaalta Koraani määrää naiset pukeutumaan säädyllisesti, jotta he eivät yllyttäisi miehiä siveettömyyteen. Huntu tuli käyttöön noin 800-luvulta alkaen. Sen seurauksena naiset joutuivat yhteisöllisesti syrjäytyneeseen asemaan. Heti sukukypsyyden saavutettuaan tytön on islamilaisissa maissa käytettävä huntua liikkeussaan kodin ulkopuolella. Saudi-Arabiassa ja Iranissa naisten on peitettävä koko vartalonsa ja käytettävä huntua, joka suojaa kasvotkin osittain katseilta. (Terhart 2007, 103.)

Afganistanilainen kulttuuri pohjautuu myös pitkälle islamin oppeihin, mutta maan tukala tilanne on muokannut sitä vuosien saatossa ja naisen asema on tällä hetkellä siellä todella heikko. Vielä 1980-luvulla sielläkin uskottiin naisen tasa-arvoon, mutta nyt suurin osa koulutetuista ihmisistä on muuttanut pois ja sinne on muuttanut talibaneja kannattavia vanhoillisia ja heidän myötäan myös kulttuuri on muuttunut täysin. Afganistanissa on paljon ongelmia esimerkiksi naisten ja lasten oikeuksissa, turvallisuus ja talousasioissa. (Stammeier 2015, Pystytkö ymmärtämään afganistanilaisen naisen todellisuutta?)

Nykyään Afganistanissa naisten tilanne on kuitenkin vähän parempi. Perustuslaki takaa molemmille sukupuolille lain edessä asettamat oikeudet, mutta sen toteutuminen kuitenkin käytännössä on vielä suuri haaste. UNPD:n mukaan yksi naisia sortavista käytännöistä liittyy nuorten tyttöjen avioliittoon pakkotamiseksi, mikä on maassa yleistä naisiin kohdistuvan väkivallan ohella. Suvun vanhimmilla miehillä on pashtunwalin mukaan valta naittaa suvun nuoria tyttöjä. (Tavoite 3 Islam ja Afganistanin naiset.)

Afrikassa moniavioisuus on yhä yleistä. Tämä on osittain johtanut naisten alistettuun asemaan. Toisaalta naisia kuitenkin kunnioitetaan ja hedelmällisyyttä arvostetaan. Perinteinen uskonto on kiinteästi sidottu arkielämään ja kattaa kaikki elämänalueet. Afrikassa käytetään myös erilaisia rituaaleja, joilla arkielämästä siirrytään uskonnon maailmaan. Kongon valtauskonto on katolilaisuus ja Burundissa kristinusko, mutta molemmissa maissa on paljon alakulttuureja ja etnisiä ryhmiä. Esimerkiksi Kongossa on yli 200 erilaista heimoa ja Burundissa hutut on suurin etninen ryhmä. Afrikassa on paljon erilaisia uskontoja ja etnisiä ryhmiä, mutta yksi yhteinen ajatus siellä kuitenkin vallitsee, että yksilö on yhteisön edellä ja vanhempia kunnioitetaan. (Kohi ym. 2008, 103 – 104: Kongon tasavalta: Burundi: Virtanen, Afrikkalainen kulttuuri.)

Afrikkalaiselle länsimaalaiset ajatukset ovat vieraita, joten väärinkäsityksiä voi syntyä. Keski-Afrikassa ei ole kohteliasta tuijottaa ja katsekontaktia vältetään naisen ja miehen välillä. Afrikassa katsekontaktia ei yhdistetä rehellisyyteen. Kun afrikkalaiset hymyilevät se merkitsee sitä, että pitää toisesta ja jos Afrikkalaiset nauravat, he ovat yleensä hämmentyneitä tai yllättyneitä. (Maassa maan tavalla - Afrika.)

Suomalainen yhteiskunta on poikkeuksellisen yksilökeskeinen, jolloin maahanmuuttajilla voi olla haasteellista päästä erilaisiin yhteisöihin mukaan. Suomalaiset yhteisöt voivat tuntua torjuilta, koska suomessa arvostetaan yksilön aloitteellisuutta, kun monissa yhteisöllisissä kulttuureissa uudet tulijat otetaan mielenkiinnolla vastaan. Monet ulkomaalaiset kokevat suomalaisten hiljaisuuden ja rauhallisuuden epäsosiaalisuuden merkinä. Suomalaisiin voi olla vaikea tutustua. Suomen valtauskonto on kristinusko, mutta uskonto ei Suomessa ole sidottu kovin vahvasti arkielämään, kuten monissa muissa maissa. (Novitsky & Alitolppa-Niitamo 2012, 30: Sjöblom-Immala 2015, 73.)

Suomalaisessa kulttuurissa on länsimaalaisia piirteitä. Sille tyypillistä on yksin pärjääminen, itsekuri ja hillitty käytös. Muualta tuleva saattaa pitää suomalaisia yksinäisinä ja onnettomina. Suku kokoontuu vain juhlapäivinä ja perheenjäsenet näkevät toisiaan usein vasta myöhään illalla. (Tervomaa 2015, 26 - 27.)

Suomalaiset arvostavat työtä ja ammattitaidosta ollaan ylpeitä. Se mikä tehdään, tehdään kunnolla. Vanhempi sukupolvi piti kunnia-asiana olla saman työnantajan palveluksessa koko ikänsä, nykyään se ei ole usein enää kuitenkaan mahdollista. Suurin osa suomalaisista naisista käy ansiotyössä kodin ulkopuolella ja nykyainen on itsenäinen, rohkea ja vapaamielinen. Koulutustaso on korkea ja kielitaito on hyvä. Naiset ovat päässeet mukaan miehisenä pidettyyn kulttuuriin. Naiset voivat Suomessa ylettyä hierarkiassa korkealle, mutta silti samasta työstä mies voi edelleenkin saada parempaa palkkaa. (Tervomaa 2015, 114 - 115.)

5 KOTOUTUMINEN

Kotouttamisella tarkoitetaan monia eri asioita. Sillä voidaan tarkoittaa päämäärää eli maahanmuuttajan sopeutumista uuteen yhteiskuntaan. Lisäksi sillä voidaan tarkoittaa prosessia, jonka myötä maahanmuuttaja sopeutuu uuteen yhteiskuntaan. Kotoutumislaissa kotoutumisella tarkoitetaan kolmea ensimmäistä vuotta maassa, jolloin kototutuja on oikeutettu tiettyihin palveluihin. (Lautiola 2013, 15.)

5.1 Maahanmuuttoprosessi

Maahanmuuton syy voi olla positiivinen tai negatiivinen. Uuteen maahan kotoutumiseen vaikuttavat ikä, yksilölliset piirteet sekä monet muut tekijät. Kaikki maahanmuuttajat kokevat jonkinasteista stressiä muutosta johtuen. Suurin stressin aiheuttaja on elämä itselleen vieraassa kulttuurissa. Oman kulttuurin tutut tavat, normit ja arvot voivat olla hyvinkin erilaisia valtaväestöön verrattuna. Myös vuorovaikutustilanteet voivat olla stressaavia. Pitää opetella joko uuden maan kieli tai ottaa käyttöön toinen vieras kieli, kuten englanti. Kielitaito voi olla hyväkin, mutta on silti haastavaa arjessa käyttää jatkuvasti muuta kuin omaa äidinkieltään. Monilla kuitenkin Suomeen muuttaessa kielitaito on alussa heikko tai olematon. Kehollinen viestintä voi auttaa, mutta siinäkin on-

gelmaksi muodostuu se, että se on oman kulttuurin sisällä kehittynyttä ja tulkinta voi erota kulttuurien välillä erota. Joskus nimenomaan kehon viestinnän erot vaikeuttavat kommunikointia eri kulttuurien edustajien välillä. (Schubert 2013, 63 - 64.)

Maahanmuuttoprosessi voidaan jakaa viiteen vaiheeseen, jotka jokaisella maahantulijalla ovat yksilöllisiä. Usein maahansaapuminen on myönteinen ja positiivinen kokemus ja toiveet ja odotukset ovat korkealla. Kulttuurin erilaisuus on kiehtovaa ja usko kielen oppimiseen ja työpaikan saamiseen on vahva. Toiveet ja odotukset voivat olla epärealistisia ja epäkohdilta suljetaan silmät. Maahanmuuttajista tulee realisteja, kun maassa on oltu hieman pidempään. Töihin pääsy on vaikeaa, eikä kielen oppiminen ole helppoa. Uusi maa näyttää huonolta vaihtoehdolta ja vanha tuntuu paremmalta. Maahanmuuttoon usein liittyy myös voimakkaita tunteita ärtymyksestä masentuneisuuteen, joka usein tulee yllätyksenä muuttajille. Tämä on normaali osa prosessia ja menee ohi ajan kanssa. Pikkuhiljaa muuttoon aletaan kuitenkin sopeutua ja aletaan jopa miettiä tulevaisuutta uudessa maassa. Koti-ikävä tai muu sellainen saattaa kuitenkin hetkellisesti viedä maahanmuuttoprosessia taaksepäin. Tässä vaiheessa maahanmuuttaja kuitenkin huomaa positiiviset asiat, hallitsee kaksi kulttuuria ja osaa toimia molemmissa. Tällöin hän on sopeutunut. (Maahanmuuttoprosessi etenee vaiheittain.)

5.2 Kotoutumistyö

Kotouttaminen on eri viranomaisten välistä yhteistyötä. Kotouttamiseen osallistuu sisäasiainministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö sekä ympäristöministeriö. Kolmannella sektorilla on myös tärkeä rooli. (Saukkonen 2013, 93.)

Kotoutumistyöstä vastaavat kuntien maahanmuuttopalvelut ja TE-toimisto. Kaikille asiakkaille tehdään alkukartoitus, kun henkilö on muuttanut Suomeen. Kartoituksessa on tarkoitus selvittää millaisia palveluita asiakas eniten tarvitsee. (Kotoutuminen.)

Valtion kotouttamisohjelman 2012 - 2015 erityisiä painotuspisteitä ovat maahanmuuttajalasten ja -nuorten, perheiden sekä naisten tuki. Perheitä tuetaan varhaiskasvatusta, koulutusta ja sosiaali- ja terveystieteiden palveluja kehittämällä. Kotoutumiskoulutusta kehitetään Osallisena Suomessa -hankkeessa. Tulosten

perusteella arvioidaan järjestelmän ja lainsäädännön muutostarpeet. Tavoitteena on, että kaikilla maahanmuuttajilla on tarpeen mukainen ja omaa tasoa vastaava kielen ja yhteiskunnan sääntöjen opiskelu sekä nopeampi sijoittuminen työelämään. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012, 11 - 12). Osallisena Suomessa hankkeessa luotiin kolme kotoutumispolkua, joista yksi oli erityistä tukea tarvitsevien maahanmuuttajien polku. Kotiäidit kuuluvat tähän kategoriaan. (Saukkonen 2013, 95 - 96.)

Kotouttamisella tarkoitetaan niitä toimenpiteitä, joilla helpotetaan maahanmuuttajan aktiivista kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Ohjauksella tarkoitetaan suoraan henkilöön tai maahanmuuttajayhteisöön kohdistuvia toimenpiteitä sekä luodaan sellaiset olosuhteet, että kotoutumiselle olisi hyvät edellytykset. Välittömän vuorovaikutuksen lisäksi kotouttamisen ja kotoutumisen puitteet ovat oleellinen osa onnistuneen ohjauksen toteutumista. Kotouttamistyö on usein viranomaiskeskeistä, vaikka tavoitteena onkin tehdä kattavaa yhteistyötä kolmannen sektorin, työelämän ja yksittäisten kuntalaisten kanssa. (Korhonen 2013, 192.)

5.3 Kulttuuri

Tapahtumaan osallistui maahanmuuttajaäitejä Turkista, Somaliasta, Kongosta, Burundista, Afganistanista ja Syyriasta. Kulttuurien kohtaamisissa tärkeä asia on unohtaa ihmisen etninen tausta, tai ulkoinen olemus ja kohdata ihminen ihmisenä ja olla hänelle ystävällinen, riippumatta siitä, minkä maan tai kulttuurin edustaja hän on. (Meriläinen 2016.)

Suomi ei ole maahanmuuttajien suosima kohde sijaintinsa vuoksi. Nyt tilanne on hiljalleen muuttumassa. Suomalaisten tulisi kuitenkin muistaa, että Suomeen muuttaminen ei ole helppoa, vaikka ihminen olisikin tullut maahan omasta halustaan. Suomen kieli on vaikea, kulttuuri on omaleimainen, talvi on pitkä ja pimeä sekä elintasokustannukset ovat korkeita. Suomeen voi olla vaikea sopeutua, vaikka halua olisikin. Aikuisella maahanmuuttajalla on takanaan menneisyys, joka on muokannut häntä. Hän on mahdollisesti työskennellyt, opiskellut ja sisäistänyt oman kulttuurin arvot ja tavat. Muuttaessaan vieraseen maahan erot kulttuurien välillä voivat olla hyvinkin selviä. (Talvi 2014, 8: Schubert 2007, 67.)

Kulttuuri koostuu sukupolvelta toiselle periytyvistä merkitysrakenteista, jotka ihmiset jakavat keskenään. Nämä yhteiset tavat siitä, miten ymmärretään asioita, heijastuvat usein kulttuurin symboleissa, arvoissa, normeissa, uskomuksissa ja ihmissuhteissa, sekä luovassa ilmaisussa. Kaikki ne vaikuttavat siihen, kuinka ihmiset toimivat jokapäiväisessä elämässään, ja käsitykseen siitä, miksi niin on toimittava. Kulttuurit eivät kuitenkaan tuota vain yhdenlaista ajattelua tai toimintaa, vaan samassa kulttuurissa elävillä yksilöillä voi olla hyvin erilaisia arvoja ja elämäntapoja. Kulttuurien kehittymiseen vaikuttavat monet eri asiat, esimerkiksi uskonto muokkaa kulttuuria. Kulttuuri on aina osa laajempaa kokonaisuutta ja taustatekijöiden muuttuessa, myös kulttuuri muuttuu. Myös ihmiset itse muuttavat kulttuuria omalla toiminnallaan. (Kulttuurituntemus kehityksen avaimena, kulttuurit, tasa-arvo ja ihmisoikeudet 2008, 5 -6.)

Kulttuureja voi luokitella eri tavoin. Karkeat luokittelut kuitenkin yksinkertaistavat todellisuuden, sillä jokaisen kulttuurin sisälläkin esiintyy erilaisia tapoja ja uskomuksia. Kaikissa kulttuureissa esiintyy myös erilaisia alakulttuureja, jotka poikkeavat valtaväestön kulttuurista. Monikulttuurisessa yhteisössä on sekaisin erilaisia kulttuureja tai yhteisö koostuu ihmisistä, jotka ovat peräisin monesta eri kulttuurista. (Kohi ym. 2008,15.)

Ihmisten on vaikea tunnistaa kulttuurin vaikutusta itseensä. Omaksumme tietyn kulttuurin piirissä kasvaneilta vanhemmiltamme ja muilta yhteisömme jäseniltä valtavan määrän erilaisia ajattelu- ja toimintamalleja, arvoja ja asenteita. Monikulttuurisissa kohtaamisissa kulttuuristamme omaksumamme opit joutuvat usein haastetuksi, mikä voi aiheuttaa jännitteitä. Keskeistä on se, että olemme avoimia oppimaan uutta yhdessä eri kulttuureista tulevien ihmisten kanssa. (Alitolppa-Niitamo, Fågel & Säävälä 2013, 35.)

Maahanmuuttaja joutuu tasapainoilemaan vähintään kahden kielen ja kahden tapakulttuurin välillä. Oma rooli saattaa muuttua luonnettaan uudessa maassa. Uusien roolien omaksuminen ja ympäristön rooli-odotuksiin sopeutuminen vie aikaa ja vaatii harjoittelua. Kotoutuessa maahanmuuttaja muokkaa käytössä olevaa roolia uuden maan odotusten suhteen, vaikka oman yhteisön vaikutus käyttäytymiseen vaikuttaa. Tasapaino näiden kahden erilaisen yhteisön vaikutuksen alla voi olla vaikeaa ja aikaa vievää. (Novitsky & Alitolppa-Niitamo 2012, 18.)

5.4 Kotoutumiseen liittyvä lainsäädäntö

Laissa kotouttamisen edistäminen (30.12.2010/1386) kotouttamisen toimenpiteitä ovat perustieto suomalaisesta yhteiskunnasta, ohjaus ja neuvonta, alkukartoitus, kotoutumissuunnitelma, kotoutumiskoulutus, omaehtoisen opiskelun tukeminen sekä muut kotoutumista tukevat ja edistävät palvelut.

Suomen perustuslaki (11.3.1999/731) takaa, että ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Kotoutumisen edistämistä koskevan lain tavoitteena on perustuslaissa yhdenvertaisuusperiaatteen toteuttaminen.

Ulkomaalaislakia (30.4.2004/301) sovelletaan ulkomaalaisten maahantuloon, maastalähtöön sekä oleskeluun ja työntekoon Suomessa. Kotoutumisen kannalta tärkeimpiä säädöksiä ovat oleskelulupiin liittyvät lainkohdat ja EU-kansalaisia koskevat oleskelusäännökset.

Yhdenvertaisuuslain (30.12.2014/1325) tavoitteena on edistää yhdenvertaisuutta. Se myös kieltää välittömän ja välillisen syrjinnän, häirinnän tai ohjeen syrjiä jotakuta tiettyjen syrjintäperusteiden vuoksi (esimerkiksi etninen tausta tai kansalaisuus). Yhdenvertaisuuslaki antaa myös mahdollisuuden toteuttaa positiivista erityiskohtelua (Yhdenvertaisuuslaki). Tämä tarkoittaa menettelytapaa, jolla voidaan tukea erityistoimin tilanteessa, jossa on mahdollisuus jäädä eriarvoiseen asemaan. Tämä tarkoittaa esimerkiksi asiakaspalvelussa pidemmän ajan varaamista heikon kielitaidon omaavalle. (Yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys.)

Kotikuntalaissa (11.3.1994/201) säädetään henkilön kotikunnan määräytymisestä, joka lähtökohtaisesti on se missä hän asuu. Laissa myös säädetään kotikunnan määräytyminen maahanmuuttotilanteessa. Kotoutumisen kannalta kotikunta vastaa kotoutumislain säätämistä palveluiden järjestämisestä.

5.5 Kaksisuuntainen kotoutuminen

Ihmisten tavat ja asenteet muuttuvat vähitellen, kun he muuttavat paikkaan jossa on erilainen kulttuuri. Kulttuurin sopeutumista toiseen kulttuuriin kutsutaan akkulturaatioksi. Akkulturaatiossa kaksi kulttuuria kohtaavat, minkä seurauksena molemmat kulttuurit muuttuvat. Uuteen kulttuuriin saapuva ihminen omaksuu valtakulttuurin piirteitä, mutta samalla hän säilyttää myös oman kult-

tuuriinsa piirteitä, mitkä vaikuttavat valtakulttuuriin. (Kohi ym. 2008, 15.) Akkulturaatio voidaan jakaa assimilaatioon (suuntautuminen vain enemmistökulttuuriin), separaatio (suuntautumiseen vain omaan kulttuuriin), integraatioon (suuntautumiseen molempiin kulttuureihin) sekä marginalisaatioon (eristäytymiseen molemmista kulttuureista). Sopeutumisen kannalta integraatio on paras vaihtoehto, kun taas marginilisaatio on huonoin. Akkulturaatio koskee useita elämänalueita ja muutokset edellyttävät psykologista että sosiokulttuurista sopeutumista. (Mähönen & Jasinskaja-Lahti 2013, 254.)

Akkulturaatio voi luoda perheessä kuilun lasten ja vanhempien välille. Tätä kutsutaan akkulturaatiokuiluksi ja se voi johtua eritahtisesta muutosprosessista ja toisaalta taas perheen sisäisten suhteiden erimielisyyksistä. Akkulturaatioprosessi vaatii jatkuvaa ja välitöntä kontaktia kulttuuriryhmien välillä. Aikuisten kontaktit ovat usein työn kautta, kun taas lasten kontaktit ovat varhaiskasvatuksesta, koulusta ja harrastuksista. Lapsilla ja nuorilla uuden kulttuurin vaikutteiden saaminen on vahvempaa ja nämä vaikutteet vahvistuvat lapsen kasvaessa. Lasten käyttäytymisnormit voivat olla ristiriidassa vanhempien käyttäytymissäntöihin, kun taas valtaväestön odotuksiin verrattuna normaalit. (Alitolppa-Niitamo 2010, 51 - 52, 54.)

Kaksisuuntaisessa kotoutumisessa suomalainen yhteiskunta ja kantaväestö oppivat elämään monimuotoisessa tilanteessa. Tämä edellyttää syrjimätöntä ja yhdenvertaista yhteiskuntaa, muutoksia palvelujärjestelmässä ja ihmisten välisissä vuorovaikutuksissa. Yhteiskunta on kotoutunut, kun sen yksilöt ja ryhmät ovat kiinteässä ja läheisessä vuorovaikutuksessa keskenään. Tällöin toteutuu myös tarvittava sosiaalinen koheesio tai yhteenkuuluvuus. (Saukko-nen 2013, 93.)

Kotoutumisessa alun jälkeen tulee eteen varsinainen sopeutuminen, jossa olennaisinta on kielen ja kulttuurin opiskelu. Kyseessä on hyvin hidassu prosessi, jossa maahanmuuttaja tarvitsee aikaa, kannustusta ja ymmärrystä. Uusien sosiaalisten suhteiden luominen on osa sopeutumista. Yhteyksiä tarvitaan sekä oman kulttuurin edustajiin että uuden maan ihmisiin. Vanhasta kotimaasta tulleiden kanssa voi lievittää koti-ikävää, jakaa yhteisiä kokemuksia ja tietoja uudesta maasta tai puhua tutuista asioista omalla äidinkielellä, jolloin päästään pintaa syvemmälle. Toisaalta sopeutuminen on hidasta, jos maa-

hanmuuttaja oleskelee vain vanhasta kotimaansa ihmisten kanssa, siksi maahanmuuttajalla on hyvä olla myös paikallisia tuttuja. (Ihalainen & Kettunen 2007, 92 - 93.)

Kantaväestön ja maahanmuuttajien väliset kontaktit ovat tärkeä osa kotoutumisen ja yhdenvertaisuuden edistämistä. Vuoropuhelujen avulla edistetään luottamusta ja keskusteluyhteyttä eri ryhmien välillä. Toimiva vuoropuhelu edistää myös yhtäläisten mahdollisuuksien toteutumista yhteiskunnassa sekä saadaan maahanmuuttajien ääni kuuluviin. Myönteinen vuorovaikutus kantaväestön kanssa auttaa maahanmuuttajia tuntemaan itsensä hyväksytyiksi ja hyödyllisiksi yhteiskunnan jäseniksi. Tämä myös parantaa kotoutumisen mahdollisuuksia, edesauttaa kielen oppimista sekä ympäröivän yhteiskunnan arvoihin tutustumista. (Valtion kotouttamisohjelma. Hallituksen painopisteet 2012 – 2015, 27)

Viranomaisten tehtävä on huolehtia kotoutumista edistävästä palveluista, mutta maahanmuuttajalla itsellään myös aina aktiivinen rooli. Kotoutuminen on kaksisuuntainen keskinäisen muuttumisen prosessi, jossa yhteiskunta muuttuu väestön monimuotoistuesssa ja maahanmuuttaja hankkii yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Tässä prosessissa maahanmuuttajan omalla motivaatiolla, sitoutumisella ja omatoimisuudella on aina suuri merkitys. Kotoutumisprosessiin liittyy keskinäisiä oikeuksia ja velvollisuuksia. Molempien osapuolten tulee huolehtia keskinäisen rakentavan vuoropuhelun ylläpitämisestä. (Kotoutumisen kaksisuuntaisuus.)

Kotoutuminen on luonteeltaan pitkäkestoista ja jatkuvaa. Kotoutumista voidaan tukea ja edistää erilaisten palveluiden ja toimenpiteiden avulla, mutta kotoutuminen tapahtuu aina vuorovaikutuksessa suomalaisen yhteiskunnan kanssa, keskeisimmin arkisissa toiminnoissa kuten päiväkodeissa, kouluissa, harrastustoiminnassa ja työpaikoilla. Ajatus kaksisuuntaisesta kotoutumisesta sisältyy myös Euroopan unionin kotoutumispolitiikan yhteisiin peruseriaatteisiin. (Kotoutumisen kaksisuuntaisuus.)

6 YHTEISTAPAAMISEN SUUNNITTELU

Aihe työhön tuli Mannerheimin lastensuojeluliiton Kymen piiriltä Kymenlaakson ammattikorkeakoululle. Kirsi otti yhteyttä koordinaattori Virpi Meriläiseen joulukuussa ja teki alustavat suunnitelmat. Heidi tuli mukaan tammikuun

alusta. Alusta asti olemme miettineet tapahtuman kulkua tilaajan toiveiden mukaiseksi ja jakaneet tehtävät keskenämme.

Ensimmäiseksi mietimme, mitä meille tulee mieleen kulttuuritapahtumasta. Ruoka yhdistää ihmisiä kulttuurista toiseen, joten vuorovaikutuksen ja kaksisuuntaisen kotoutumisen edistämiseksi halusimme myös eri maiden ruokakulttuuria mukaan tapahtumaan. Budjetin ollessa rajallinen päätimme pyytää osallistujia osallistumaan tarjoiluihin. Tilaajan yksi toive oli myös kulttuuritunteus. Kulttuurista meille tuli myös mieleen musiikki. Meistä kumpikaan ei ole erityisen musikaalisia, joten päätimme kysyä Monikulttuurikeskus Saagalta olisiko heillä tietoa jostain esiintyjästä. Vaihtoehtona oli myös soittaa levyiltä musiikkia. Saagasta luvattiin meille irakilainen esiintyjä, joka soittaisi oman maan musiikkia. Seuraava tärkeä asia oli paikan valinta tapahtumalle. Halusimme kunnolliset tilat, jotta voisimme jakaa aikuiset ja lapset erilleen. Päätimme tilaajan toiveiden mukaisesti vahvistaa vuorovaikutusta ja pitää molemmille ryhmille erilliset vuorovaikutusleikit.

Suunnitteluseminaari oli 10.2.2016. Tilaajan kanssa oli tapaaminen 15.2., jossa sovittiin tapahtuman yksityiskohtia. Tällöin sovittiin aikataulut ja tapahtuman paikka sekä keskusteltiin päivän ohjelmasta. Tapahtuman paikaksi valittiin Koiviston talo siksi, että sen sijainti oli hyvä ja tilaa oli paljon. Kävimme katsomassa myös Monikulttuurikeskus Saagan ja Oravanpesän tilat. Nämä tilat olivat mielestämme huonoilla paikoilla eikä tilatkaan olleet toimintaamme sopivat. Tilaaja toivoi tapahtumaa järjestettäväksi kevät-talvella, joten päivämääräksi sovimme 6.3. klo 15 - 17, koska se sopi kaikille osapuolille. Tilat sopivat myös tilaajan asettamaan budjettiin, joka oli 80 e. Tapaamisen jälkeen suunnittelimme heti kutsun tapahtumaan, jonka hyväksytimme tilaajalla. Tilaaja laittoi kutsut eteenpäin sähköpostitse. Pyysimme ilmoittautumaan etukäteen, jotta tietäisimme kuinka paljon paikalle on tulossa ihmisiä. Tutkimusluvan lähettimme palaverin jälkeen.

Kutsussa pyysimme pareja tuomaan nyyttikesti-periaatteella tarjoiltavaa. Toivomme heidän tuovan jotain oman maan kulttuurin liittyvää tarjottavaa. Perhekummitoiminnan pareja pyysimme tuomaan jotain suomalaiseen kulttuuriin liittyvää. Kahvit/teet tulevat Mannerheimin Liiton kautta.

6.1 Tapahtuman suunnittelu, kohderyhmä ja tavoitteet

Tapahtuman järjestämisessä on hyvä keskittyä tapahtuman huolelliseen suunnitteluun. Idea on se kaiken ydin, minkä ympärille tapahtuma rakennetaan. Idean miettimiseen kannattaa käyttää aikaa sillä hyvä idea ei aina välttämättä synny helposti. Seuraavaksi kannattaa miettiä kohderyhmä, miksi järjestetään ja mitä järjestetään sekä tutustua kohderyhmän taustoihin ja mielenkiinnon kohteisiin. (Vallo & Häyrinen 2014, 103–105). Suunnitelman tekemisen olemme jakaneet puoliksi ja käyneet sähköpostikeskustelua tilaajan kanssa. Kirsi on suunnitellut lasten ohjelman ja Heidi aikuisten. Tapahtuman ideana on kaksisuuntaisen kotoutumisen ja vuorovaikutuksen lisääminen.

Tapahtuman järjestämisessä kannattaa tarkkaan miettiä kohderyhmä sekä tutustua kohderyhmän taustoihin ja mielenkiinnon kohteisiin. Mitä tapahtuman suunnittelussa ja toteutuksessa kannattaa ottaa huomioon, jotta päästäisiin haluttuihin tavoitteisiin. (Vallo & Häyrinen 2014, 104.)

Tapahtumassa osallistujina ovat Ystäväksi maahanmuuttajaäidille -toiminnan ystäväparit lapsineen, perhekummitoiminnan parit, me ja Mannerheimin Lastensuojeluliiton edustaja Virpi Meriläinen. Monikulttuurikeskus Saagan kautta saamme Irakilaisia esiintyjä tapahtumaan. Pääkohderyhmänä oli toiminnan parit, jotka tapahtumassa tutustuvat muihin ystäväpareihin Kouvolan alueella. Lisäksi lapset pääsevät tutustumaan muihin lapsiin. Me saamme tapahtumasta arvokasta tietoa maahanmuuttajien kohtaamisesta sekä tapahtuman järjestämisestä. MLL hyötyy siitä, ettei heidän tarvitse käyttää aikaa tapahtuman suunnitteluun ja toteuttamiseen. Monikulttuurikeskus Saaga hyötyy sillä, että voivat mainostaa omaa toimintaansa. On hyvä myös selvittää, mistä eri maista ja kulttuureista osallistujia on ja pääpiirteitä kulttuuriin liittyvistä tavoista, jottei tahattomasti loukkaa ketään

Tilaaja on toivonut vuorovaikutuksen vahvistamista. Tähän olemme valinneet erilaisia vuorovaikutusta vahvistavia leikkejä niin lapsille kuin aikuisillekin. Tutustumis-, vuorovaikutus- ja nimileikkien tarkoituksena on saada ryhmän jäsenet tutustumaan toisiinsa. Näiden leikkien avulla voidaan lähestyä uusia asioita, joihin ryhmän on tarkoitus paneutua. Leikit vahvistavat ryhmän yhteishenkeä, poistavat pelkoja ja auttavat keräämään rohkeutta. Leikit sulattavat jään ja kohottavat tunnelmaa. (Tutustumis-, vuorovaikutus- ja nimileikit.)

Olemme suunnitelleet ohjelmaan tutustumisleikkejä, jotta oppisimme hieman tuntemaan toisiamme. Lisäksi tilaajalta tuli ehdotus jonkinlaisen tietovisan käyttämisestä, jonka otimme mukaan tapahtumaan. Tietovisassa oli väittämiä suomalaisesta kulttuurista, joihin pariin piti yhdessä pohtia vastauksia. Tämä oli mielestämme hyvää kaksisuuntaisen kotoutumisen kannalta.

Tapahtuman suunnittelussa olemme perehtyneet ystäväksi maahanmuuttajaäidille toimintaan ja keränneet tietoja tilaajalta ystäväpareihin liittyen. Olemme perehtyneet teoriassa kulttuurien välisiin eroihin ja maahanmuuttajaäiteihin, maahanmuuttoprosessiin ja eri kulttuuritaustoista tulevien ihmisten vuorovaikutustaitojen vahvistamiseen.

Opinnäytetyömme tavoitteena on auttaa Mannerheimin Lastensuojeluliittoa Ystäväksi Maahanmuuttajaäidille- toiminnan tapahtuman järjestämisessä Kouvolalaisille ystäväpareille. MLL järjestää kaksi kertaa vuodessa ystäväpareille yhteistapahtuman. Meidän tapahtumassa on tarkoitus vahvistaa kaksisuuntaista kotoutumista ja pariin keskinäistä vuorovaikutusta. Tavoitteena on luoda heille mahdollisuus tutustua myös muihin ystäväpareihin Kouvolan alueella. Tapahtumassa huomioitaisiin myös ystäväparien lapset. Lasten kohdalla tavoitteena on edistää eri kulttuuritaustoista tulevien lasten vuorovaikutusta, hyödyntäen esimerkiksi erilaisia vuorovaikutusleikkejä. Työn keskeisenä tuotoksena on tapahtuman suunnittelu ja järjestäminen, sekä sen purku teoriassa.

6.2 Tapahtuman markkinointi

Jokaista tapahtumaa täytyy markkinoida, ja tapahtuman visuaalisen ilmeen täytyy näkyä markkinointiviestinnässä. Tapahtuman markkinointiviestintä suunnitellaan kohderyhmän mukaan. Markkinointiviestintäsuunnitelman käytännön valinnat riippuvat täysin kohderyhmästä ja tapahtuman tavoitteista. (Vallo & Häyrinen. 2014, 58.)

Tapahtuman markkinoinnissa käytimme itsetehtyä esitettä, jonka lähetimme tilaajalle joka laittoi sen eteenpäin kohderyhmälle (liite 1). Esitteessä pyysimme etukäteisilmottautumista. Tilaajan toiveena oli, että esitteessä olisi jotain kuvia kuvaamaan tapahtumaa, joten valitsimme kuviksi kuvan ystävistä ja ruoasta. Siinä vaiheessa, kun osallistujat alkoivat ilmoittautumaan tapahtumaan, tajusimme, että esitteestä puuttui kokonaan se, että halusimme tietää,

mistä maasta osallistujat ovat. Saimme vain nimet, jotka valitettavasti eivät kertoneet meille osallistujien kotimaasta.

Sisällön suunnittelussa kohderyhmän huomioon ottaminen on kaikista tärkeintä. Mikään ei ole turhauttavampaa tapahtuman kaikille osapuolille kuin huonosti valittu sisältö, joka ei vastaa kohderyhmän tarpeita. Tapahtumanjärjestäjillä on vastuu tutustua kohderyhmään riittävän hyvin, jotta osaa muokata ohjelman sisällön juuri kohderyhmälle sopivaksi. (Vallo & Häyrynen 2014, 107.)

Opinnäytetyössämme oli vahvasti keskiössä erilaisten kulttuurien kohtaaminen, etenkin tapahtuman toteutuksessa, joka piti ottaa myös tapahtuman suunnittelussa huomioon. Yksi tilaajan toiveistakin oli, että tapahtumassa parit tutustuisivat ja verkostoituisivat. Tapahtumassa on monia eri kulttuureita, joten tapahtuman järjestämisessä kannattaa selvittää osallistujien kielitaito. Olimme tiedustelleet maahanmuuttajaäitien kielitaitoa ja joudumme ottamaan sen tapahtuman suunnittelussa huomioon, koska tulkkia heillä ei ollut käytettävissä. Pääasiassa meidän kuitenkin piti tulla toimeen suomeksi. Osalla maahanmuuttajaäideistä on heikko kielitaito, joten ohjelma tai tapahtuman sisältö on hyvä olla esimerkiksi valmiiksi kirjoitettuna osallistujille. Tieto voi olla myös visuaalista kirjoitetun ja puhutun kielen tilalla tai rinnalla. Puheessa kannattaa välttää slangisanoja ja esimerkiksi kulttuurillisia vitsejä joita ymmärtävät vain kieltä puhuvat. Tilaaja on toivonut vuorovaikutuksen vahvistamista. Tähän olemme suunnitelleet erilaisia leikkejä. Lisäksi tilaajalta tuli ehdotus jonkinlaisen tietovisan käyttämisestä.

Tapahtumalla on hyvä olla joku selkeä aloitus ja lopetus. Siinä välissä kaikki tapahtuu kellotetun aikataulun mukaisesti. Etukäteen on suunniteltava esimerkiksi puheiden ja leikin, laulun sekä taukojen pituus. Aikatauluun vaikuttaa myös tilaisuuden luonne, ja jos tavoitteena on verkostoitua ja seurustella, siihen on annettava myös aikaa. (Vallo & Häyrynen 2014, 170.)

Kulttuurierot kannattaa huomioida tapahtuman järjestämisessä, esimerkiksi ajankäytön suhteen. Monessakin kulttuurissa aikakäsitys voi olla suhteellinen ja he eivät välttämättä ole yhtä täsmällisiä kuin suomessa. Tällöin kannattaa korostaa aloitus- ja lopetusaikaa. Olemme laatineet tapahtumalle ohjelman, joka on nähtävillä. Alkuun esittelemme itsemme ja tapahtuman sekä kerromme aikataulun. Olemme suunnitelleet niin, että meidän ohjelma kestää noin 45 mi-

nuuttia, ja loppuun olemme varanneet reilusti aikaa vapaalle keskustelulle. Tapahtumassa on myös irakilainen tanssiesitys, jonka tarkoitus on olla tapahtuman yllätyksellinen osio. Alun perin oli tarkoitus saada irakilainen soittaja, mutta tämä peruuntui instrumenttiongelmien vuoksi muutama päivä ennen tapahtumaa ja meiltä kysyttiin, halusimmeko tanssijat tilalle. Jokaisessa hyvin järjestetyssä tapahtumassa on hyvä olla jotakin yllätyksellisyyttä (Vallo & Häyrinen 2014, 109). Monikulttuurikeskus Saaga ja Mannerheimin Lastensuojeluliitto ovat tehneet aiemmin yhteistyötä, joten siksi päätimme kysyä sieltä. Monet maahanmuuttajaäidit olivat kotoisin myös Irakista, joten ajattelimme, että se voisi olla mukava piristys ohjelmaan.

6.3 Tapahtuman tarjoilut

Tarjoilun luonne määräytyy myös kohderyhmän mukaan, samoin ajankohta ja paikka on myös hyvä huomioida tarjoiluja mietittäessä. Tarjoilu voidaan järjestää itse tai ostaa osaksi tai kokonaan ulkopuoliselta kumppanilta. Tarjoilua suunniteltaessa on mietittävä minkä pituisesta tapahtumasta on kysymys ja keitä on tulossa vieraiksi. (Vallo & Häyrinen 2014, 155.)

Tapahtuman toteutuksessa päädyimme siihen, että tarjoilut hoidetaan nyyttäri-tyylisesti, jokainen pari sai tuoda oman maansa ruokakulttuurista jotain tarjottavaa. Tarkoituksena oli, että jokainen pari pääsee maistelemaan eri maiden ruokia. Eri maiden ruokakulttuuriin tutustuminen on hyvä aasinsilta parien tutustuessa toisiinsa yhdessä syöden. Ruoka on meitä kaikkia yhdistävä tekijä, ja syömisen lomassa on yleensä helppo ja mukava keskustella. Tässä on pääpiirteitä tapahtumaan osallistuvien maiden ruokakulttuureista.

Islamin uskontoon kuuluu tyypillisesti, että sianlihaa ei syödä. Turkissa syödään paljon vihanneksia ja lammasta, mutta Turkin ruokakulttuurissa on vaikutteita myös eurooppalaisesta, että aasialaisesta keittiöistä. Yleensä ottaen Lähi-Idän alueen ruokavalio suosii papuja, herneitä, kasviksia. tuoreet yrtit ovat suosittuja, erityisesti minttu ja persilja ovat tärkeitä. Liharuokina suositaan yleensä lammasta tai kanaa, sikaa ei kristittyjen alueiden ulkopuolella ole koskaan. Aterioiden kanssa tarjotaan usein riisiä sekä litteää valkoista leipää. Ruoat eivät yleensä ole kovin vahvasti maustettuja. Jälkiruoat ovat melko raskaita ja erittäin makeita, usein filo-taikinasta, sokerista ja pähkinöistä tai juustosta ja siirapista valmistettuja leivonnaisia. Paikallinen jäätelö on erinomaista,

ja useimpien aterioiden jälkeen tarjoillaan myös runsaasti tuoreita hedelmiä. (Lähi-Idän ruokakulttuuri.)

Afganistanilainen ruoka perustuu pitkälle kansakunnan pääasiallisiin satokasveihin, kuten vehnään, maissiin, ohraan ja riisiin. Näiden perusruokatarvikkeiden lisäksi ruokiin kuuluvat hedelmät ja vihannekset (mukaan lukien pähkinät) sekä maitotuotteet, kuten maito, jogurtti ja hera. Afganistanissa tyypillinen näky on teehuoneet, jotka ovat kauniisti koristeltuja ja toimivat yleisenä koontumispaikkana. Naan -leipä on tyypillinen Afganistanilainen leipä, jota tarjoillaan melkein jokaisen aterian yhteydessä, se on litteää happamatonta leipää. (Afganistan - maapiiri, 13, 10.)

Afrikkalaiseen ruokakulttuuriin kuuluu hyödyntää oman alueensa ruokavarojen käyttöä. Afrikkalainen ruoka sisältää runsaasti viljaa, hedelmiä ja lihaa. Afrikkalainen ruokakulttuuri on saanut vaikutteita ulkomailta, siirtomaa-ajan ja orjakaupan vuoksi. (Virtanen, Afrikkalainen kulttuuri.)

Suurin osa perinteisistä suomalaisista ruuista liittyy juhliin tai pitoihin. Tavallinen arkiruoka on ollut vaatimatonta mutta ravitsevaa. Perinneruokamme ovat yleensä syntyneet työväestön ja keskiluokan piirissä. Pitopöytään on yleisesti kuulunut karjalanpaisti, joka on haudutettu uunissa ja se valmistetaan nykyisin yleensä sian- ja naudanlihasta. Melkein jokaisella maakunnalla on omat perinneruokansa. Esimerkiksi Karjalasta ovat peräisin piirakat, joista riisitäytteinen karjalanpiirakka on tutuin. Savolaisten herkku on kalakukko, joka on ruistaikinan välissä paistettuja muikkuja, silavaa tai ahvenia. Suomalaiset ovat aina syöneet makkaraa ja ruokajuomina nautitaan tyypillisesti maitoa tai piimää. Kotikalja on myös suosittu jano- ja ruokajuoma, joka on mallasjuoma mikä ei sisällä alkoholia. Suomalaisilla on tapana syödä vahva aamiainen, johon kuuluu paljon leipää, makkaraa, juustoa ja usein myös puuroa. Peruna on aina ollut suomalainen perusravinto. Perunat keitetään kuorineen. Näin kuoren alla olevat vitamiinit eivät liukene keitinveeten. Uudet ruokalajit ovat kuitenkin tulleet jäädäkseen ja sushi korvaa paistetut muikut ja silakat. Vesi syrjäyttää maidon ja piimän. Viini ja olut varsinkin juhlavina ruokajuomina ovat lisänneet suosiotaan. (Tervomaa 2015, 119 - 122.)

6.4 Tapahtuman jälkimarkkinointi

Tapahtuman jälkeen on jälkimarkkinointivaihe ja jälkimarkkinointiin kuuluu aina palautteen kerääminen sekä omasta organisaatiosta että osallistujilta. Kerätystä palautteesta tapahtumanjärjestäjät kokoavat yhteenvedon, analysoi sen ja oppii siitä. Seuraavan tapahtuman suunnittelu on hyvä aloittaa edellisen tapahtuman opeista ja oivalluksista. (Vallo & Häyrinen. 2014, 185.).

Meidän tarkoituksenamme on tapahtuman lopussa keskustella osallistujien kanssa siitä, miten he kokivat tapahtuman sekä lähetämme tapahtuman jälkeen sähköisen kyselylomakkeen kaikille osallistujille.

7 TAPAHTUMAN TOTEUTUS

Järjestimme 6.3.2016 klo 15 - 17 Koiviston talolla Kouvolassa tapahtuman Ystäväksi maahanmuuttajaäideille, ystäväpareille, perhecummeille sekä heidän perheilleen. Tavoitteena tapahtumalla oli tutustuminen muihin ystäväpareihin, vuorovaikutuksen lisääminen ja kulttuurituntemus.

7.1 Osallistujat

Tapahtumaan ilmoittautuneita 29.2. mennessä oli 12 aikuista ja 8 lasta. Näistä peruuntui viime hetkillä 2 aikuista ja 2 lasta. Lopulta paikalla oli 15 aikuista, 13 lasta, kaksi MLL-edustajaa sekä me, eli yhteensä 32 osallistujaa. Yhtään perhecummitoiminnan paria ei osallistunut. Mietimme, että syynä saattoi olla juuri päättynyt hiihtoloma. Osallistujat olivat Turkista, Kiinasta, Afganistanista, Somaliasta, Kongosta, Burundista, Syyriasta ja Suomesta. Maahanmuuttajaäideistä neljä oli turkkilaisia, muut edustivat maataan yksin. Vapaaehtoisia oli kuusi. Kaksi turkkilaista ja syyrialainen tulivat myöhässä. Heillä ei ollut ystäväparia, mutta kaksi heistä toivoi itselleen sellaista.

7.2 Tapahtuman eteneminen

Tapasimme klo 12 kahvilassa, jossa viimeistelimme päivän suunnitelmat. Tästä menimme ostamaan kahvitarjoilun tarvikkeet. Koiviston talolle pääsimme klo 14, jolloin näimme ensimmäistä kertaa tilat. Tosin Kirsi oli aiemmin paikassa käynyt, joten vähän tiesi paikasta. Kiersimme paikat läpi ja teimme nopeat päätökset missä aikuiset ja lapset ovat. Laitoimme kahvittelutarvikkeet valmiiksi, jotta esityksen aikaan olisi vain kahvin keittäminen.

Tapahtuman piti alkaa klo 15, mutta alku viivästy hieman, kun jäimme odottelemaan muutamia osallistujia. Keskustelu oli vilkasta alusta asti ja olikin välillä vaikea saada suunvuoroa. Vuorovaikutusta puolin ja toisin oli alusta lähtien. Aloitimme noin 15.15 esittelemällä itsemme ja kertomalla tapahtuman olevan osa opinnäytetyötämme. Samalla kerroimme päivän kulun. Ohjelma oli lisäksi kirjoitettuna seinällä suomeksi (liite 2), tosin emme tiedä, kuinka moni tämän näki. Tämän jälkeen jakaannuimme niin, että Heidi meni ystäväparien kanssa ja Kirsi lasten kanssa.

7.2.1 Ystäväparien ohjelma

Heidin ohjelmassa oli aluksi tutustumisleikki. Tyynä heiteltiin ihmiseltä toiselle, ja samalla jokainen kertoi itsestään mitä halusi. Heidi aloitti tutustumisleikin kertomalla itsestään syntymäkaupungin, nykyisen kotikaupungin, hie- man perheestä, työstä ja opiskelusta. Useimmat kertoivat nimensä, kotipaik- kakuntansa, mistä olivat lähtöisin ja perhetilanteensa. Osa suomalaisista va- paaehtoisista myös kertoi, miksi aikoinaan olivat lähteneet mukaan toimintaan ja mitä pitivät toiminnasta. Osalla maahanmuuttajista oli kielen kanssa ongel- mia, mutta aina löytyi joku joka osasi tulkata sen verran, että asia tuli lopulta ymmärretyksi. Erot kielessä olivat valtavia ymmärrettävistä syistä. Osa maa- hanmuuttajista oli asunut Suomessa vain kolme kuukautta, kun taas eräs ker- toi asuneensa 11 vuotta eri kaupungeissa. Osa kertoi olevansa kotiäitejä ja osa opiskeli.

Seuraavaksi oli peli Maassa maan tavalla, jonka tarkoituksena on tehdä näky- väksi suomalaisessa kulttuurissa olevia kirjoittamattomia sääntöjä (Kamu, Maassa maan tavalla). Pelikorteista valitsimme omasta mielestämme vähiten loukkaavia. Emme esimerkiksi valinneet kysymystä ”Kuinka paljon maahan- muuttajat saavat tukia”. Kysymykset pyrimme valitsemaan niin, että niistä saisi aikaan keskustelua. Kortista luettiin joku asia tai tehtävä, jonka jälkeen parien piti joko näytellä tai kertoa kuinka suomalainen hoitaisi asian. Hyvin kaikki läh- tivät mukaan leikkeihin ja keskustelu oli runsasta. Osa vapaaehtoisista oli sitä mieltä, että tehtävät eivät vastanneet totuutta, joten totesimmekin, että pelissä ei ollut koko totuus kaikista suomalaisista. Hyvin kuitenkin maahanmuuttajat olivat tulleet tutuiksi kirjoittamattomien sääntöjen kanssa.

Lopuksi vielä pareittain leikimme Samanlainen-leikkiä, jossa sanottiin joku asia ja jos parit molemmat pitivät tai eivät pitäneet asiasta, nousivat he ylös.

Tässä pyrittiin leikkimielisesti kisaamaan siitä, ketkä pareista olivat eniten samankaltaisia, joko niin etteivät pitäneet ja pitivät samoista asioista. Asiat pyrittiin valitsemaan niin, että ne olisivat mahdollisimman helppo ymmärtää, kuten kesä, suklaa, metsässä kävely jne.

7.2.2 Lasten ohjelma

Kirsin ohjelmassa oli lapsille erikseen suunniteltua leikkejä. Leikkeihin osallistuvia lapsia oli kuusi, joista kaksi olivat suomalaisia. Yksi lapsista oli taapero, joka touhusi muiden mukana. Lapset kerättiin yhteen ja Kirsi esitteli itsensä lapsille, kertomalla nimensä ja kertomalla tykkäävänsä eläimistä. Kirsi ojensi pallon yhdelle lapsista ja sanoi, että jokainen voi kertoa vuorollaan oman nimensä ja jonkun asian mistä pitää. Lapset saivat itse valita, kenelle pallon antoivat seuraavaksi ja esittelykiertos loppui, kun kaikki olivat vuorollaan kertoneet itsestään jotain.

Seuraavaksi oli viestin välitystä, jossa lapset seisoivat rivissä ja pitivät toisiaan kädestä kiinni ja ensimmäinen aloitti viestin puristamalla vieruskaverin kättä. Viestiä vietiin eteenpäin, kunnes se saavutti viimeisenkin. Viestin välitys loppui, kun jokainen oli vuorollaan ollut aloittajana.

Seuraavaksi menttiin rinkiin ja jokainen sai sanoa vieruskaveristaan yhden mukavan asian mistä pitää toisessa. Kirsi aloitti kertomalla vieressään olevalle tytölle, että hänellä on hieno paita ja lapset jatkoivat. Lapset osasivat hienosti kertoa, mistä he pitivät toisissaan. Lapset sanoivat toisilleen esimerkiksi, että sinulla on hieno koru, hienot sukat, ihanat hiukset jne.

Seuraavaksi oli saippuakuplien puhaltamista ja lapsia pyydettiin ottamaan niitä kiinni erilaisilla tavoilla, kuten nenällä, sormellaan ja varpaallaan. Lopuksi leikimme kaksi laululeikkiä. Ensimmäisessä kultakalat uivat lattialla ja yksi oli hauki. Leikissä hauki yritti napata kaverikseen lisää haukia. Kun laulu loppui, kalojen piti pysähtyä, se joka liikkui, joutui leikistä pois haueksi. Leikki loppui, kun lattialla oli enää vain yksi kultakala. Viimeisessä laulussa oli karhuja ja toiset pitivät pesää, kun laulussa laulettiin, että menivät pesään, karhut kömpivät pesään ja sitten vaihdettiin välillä toisinpäin. Lopuksi lapset saivat puhaltaa saippuakuplia itse, mikä tuntui olevan heistä tosi hauskaa. Lapset olivat hyvin mukana leikeissä ja maahanmuuttajataustaiset lapset osasivat hyvin suomea. Leikeissä toteutui hyvin vuorovaikutuksen vahvistaminen lasten välillä.

7.3 Kulttuuri-osuus tapahtumassa

Klo 16 oli irakilaisten miesten tanssiesitys. Saagan työntekijät tanssin välissä kertoi heidän toiminnastaan. Olimme kuvitelleet tanssijoiden olevan naisia, joten olimme hieman yllättyneitä ja hieman mietimme kuinka maahanmuuttajaäidit tähän suhtautuisivat. Toisaalta tilaaja sanoikin, että nyt ollaan Suomessa ja heidän pitää oppia, että Suomessa miehet ja naiset osallistuvat tapahtumiin tasa-arvoisesti. Osa maahanmuuttajista eivät esityksestä pitäneet ja kyselivätkin, että miksi he olivat paikalla, mutta osa heistä kyllä vuorostaan piti esityksestä.

Esityksen jälkeen oli kahvi ja vapaata seurustelua. Jokainen pari oli tuonut jostain tarjoiltavaa omasta kulttuuristaan (liite 3).

7.4 Palaute tapahtumasta ja kehitysehdotukset

Näin jälkikäteen mietittynä olisi ollut kiva, jos olisi enemmän saanut tietää tarjoiltavasta, kuten mitä se oli, oliko se juhlaherkku arkiruoka. Tämä valitettavasti tuli mieleen vasta, kun tapahtuma alkoi. Pöydän äärellä oli keskustelua ainakin suomalaisista tuotteista. Muutama vapaaehtoinen kertoi ystäväparilleen, mitä tuotteet olivat ja milloin niitä syötiin. Valitettavasti emme kuulleet, kertoivatko maahanmuuttajat tuomistaan tarjoiluista. Kiitettävästi kaikki kuitenkin osallistuivat tarjoiluihin.

Vapaassa keskustelussa olisi pitänyt enemmän jakaa porukkaa, niin että parit olisivat päätyneet itselleen vieraiden pariin. Näin olisi syntynyt todellista tutustumista. Nyt ainakin osa ryhmästä jakaantui niin, että tutut menivät samoihin pöytiin istumaan. Ihmiset istuivat niillä paikoilla, joille he menivät esityksen alkaessa. Me istuimme myös pöydän ääreen ja keskustelimme ihmisten kanssa.

Tarkoitus oli lopussa käydä palautekierros, mutta tämä jäi, koska eräs lapsista onnistui kaatamaan koriste-esineen ja samalla sai lasinsirpaleesta viiltoja käsiin. Paikalle soitettiin ambulanssi, koska verta tuli paljon ja kyseessä oli pieni lapsi. Tämä tapahtui aivan lopussa, mutta tämän jälkeen ei ollut soveliasta kysellä mielipiteitä. Hyvästelimme kuitenkin jokaisen lähtiessä ja kerroimme lähettävämme sähköisen kyselyn jälkikäteen. Keskustelimme tilaajan kanssa tapahtuman loputtua ja pyysimme häneltä palautetta tapahtuman toteutukseen.

liittyen, saimme häneltä erittäin hyvää palautetta. Tilaaja oli positiivisesti yllätynyt tapahtuman sisällöstä, osallistujien mielenkiinnosta ja osallistujia-määrän runsaudesta.

Tilaaja laittoi kyselyn sähköpostilla vapaaehtoisille. Heti alkuun saimme selville, että maahanmuuttajaäideillä ei sähköposteja ollut vaan pareihin saisi yhteyden suomalaisen vapaaehtoisen kautta. Osa tulosti kyselyn maahanmuuttajaäidille, jolloin he pystyivät vastaamaan. Eräpäivään mennessä vastauksia oli tullut kolmelta vapaaehtoiselta ja yhdeltä maahanmuuttajaäidiltä. Yksi vapaaehtoinen palautti kyselyn eräpäivän jälkeen. 15 osallistujasta viisi vastasi kyselyymme. Näin jälkikäteen mietittynä meidän olisi ollut hyvä tapahtumaan tulostaa muutama kysely, jotta olisimme voineet niitä jakaa maahanmuuttajaäideille paikan päällä. Emme tulostaneet, koska tarkoitus oli pitää palautekysely, jota emme valitettavasti voineet lopussa sattuneen tapaturman takia pitää. Kielitaidon puute oli myös yksi tekijä, joka vaikutti palautteen saamiseen negatiivisesti. Palautekeskustelussakin ongelmaksi olisi myös muodostunut kielimuuri. Tilaaja kertoi heti tapahtuman suunnittelun alkuvaiheessa että, tulkkia heillä ei ole tapahtumaan saatavilla. Näin vähäisestä vastausmäärästä emme kattavaa kuvaa saa. Varsinkin maahanmuuttajaäideiltä olisimme vastauksia toivoneet enemmän, koska tapahtuma oli myös heille suunnattu.

Ne muutamat palautetut kyselyt, jotka saimme, olivat positiivisia. Vastaajat olivat tapahtumasta pitäneet, ja tavoitteet vuorovaikutuksen lisäämisen ja ystävähin tutustumisen kannalta olivat vastaajien mielestä täyttyneet. Kulttuurituntemus taas oli keskinkertaisen kohdalla. Parasta tapahtumassa oli ollut toisiin pareihin tutustuminen ja vuorovaikutusleikit. Tanssi-esityksestäkin oli pidetty.

Tilaaja oli myös erityisen tyytyväinen siihen, että lapsille oli oma ohjelma erikseen järjestetty, jotta vanhemmat pääsivät rauhassa itse osallistumaan omiin vuorovaikutusleikkeihin.

Pyysimme erikseen vapaata palautetta ja toiveita jatkon kannalta. Tällaista palautetta saimme:

Enemmän aikaa maahanmuuttajille kertoa toiveistaan ja kokemuksistaan. Mitä maahanmuuttajat toivoisivat meiltä

Olen todella iloinen, että tapahtuma järjestettiin, kiitos siitä! Vuorovaikutusleikit olivat erityisen antoisia muihin tutustumisessa; niitä olisi voinut olla vaikka enemmänkin

Pahoittelut kun vastaan myöhässä! Kiva tapahtuma. Kulttuurileikit ja tutustuminen hauskoja, tosin jotkut kulttuuristereotyyppiä hankala selittää: suomalainen toimii näin, mutta ei kuitenkaan. Loppuhässäkkä ei ollut teidän vika, toivottavasti pienellä kaikki hyvin. Ehkä tutustumista toisiin olisi voinut vielä lisätä jollain keinolla, mutta tuli kyllä pöydässä juteltua lähimpien kanssa. Kiitos!

8 POHDINTA

Tässä pohdinnassa käymme läpi opinnäytetyömme tavoitteiden toteutumista ja tilaajan sekä tapahtumaan osallistuneiden palautetta toiminnallisen osuuden onnistumisesta. Pohdimme omaa opinnäytetyöprosessiamme ja sitä, mitä olemme siitä oppineet.

Yleisesti ottaen tapahtuma oli onnistunut. Saamamme palautteen perusteella, jota olimme keränneet suullisesti että sähköisesti, tilaaja sekä osallistujat olivat tyytyväisiä päivän tarjontaan. Tilaaja antoi suullista palautetta tapahtuman loputtua ja oli positiivisesti yllätynyt tapahtuman ohjelmasta ja osallistujamäärän runsaudesta. Tavoitteemme ei kuitenkaan täysin toteutunut. Kulttuurituntemusta oli teorian muodossa, mutta tämä ei välttämättä näkynyt tapahtumassa. Itse tapahtumassa ruokakulttuurin esille tuominen olisi voinut olla näkyvämpää, olisimme voineet pyytää jokaista ystäväparia kertomaan, mistä maasta ja mitä tarjottavaa he olivat tuoneet, sekä tarjottavan ruuan nimen. Tässä olisimme myös saaneet kulttuurituntemusta käytännön tasolla lisää tapahtumaan.

Näin jälkikäteen mietittynä meidän olisi pitänyt suunnitella ilmoitus paremmin. Olisi pitänyt pyytää etukäteistietoa maahanmuuttajaäitien kulttuureista, jotta olisimme paremmin voineet suunnitella ohjelmaa. Toisaalta suunnittelimme ohjelman tilaajan toiveiden mukaisesti eikä meiltä varsinaisesti toivottu maahanmuuttajaäitien kulttuurien korostamista. Lisäksi aikataulu oli tiukka, joten jatkossa olisi hyvä olla enemmän aikaa suunnitteluun. Kaksi tuntia oli meille sopiva aika tapahtumalle, mutta ystäväpareille varmasti vähän liian lyhyt. Ohjelmaa oli sen verran paljon, että se oli pois vapaasta keskustelusta.

Ihmisiä saapui alussa omaan tahtiinsa paikalle ja he kävivät vilkasta keskustelua pöydissä, johon oli vaikea saada välillä edes suunvuoroa. Osa ryhmästä tuli myöhässä, odottelimme heitä saapuvan paikalle, ja sitten olikin jo aika siirtyä leikkeihin ja itse ohjelmaan, jotta olisimme ehtineet tekemään kaiken aikataulun puitteissa. Tämä vaikutti tapahtuman sujuvuuteen ja oli pois tapahtuman kokonaisuudesta. Lopussa lapselle tapahtuneen onnettomuuden takia loppuhaastattelu jäi tekemättä, mikä olisi ollut erittäin tärkeää kattavamman palautteen saamiseksi ja tästä syystä palaute itse toteutuksesta jäi vähäiseksi. Tosin palautekeskustelun haasteeksi olisi noussut myös maahanmuuttajaäitien kielitaidottomuus, koska tulkkia emme tapahtumaan saaneet ja englannin kielen taito oli monella myös huono.

Tavoitteisiin pääseminen ja kattavamman arvioinnin saaminen tapahtumasta olisi ollut helpompaa, jos opinnäytetyöprosessimme olisi ajoittunut pidemmälle aikavälille ja tapahtumia olisi ollut mahdollisesti vaikka kaksi yhden sijaan. Ollisimme tulleet toisillemme jo hieman tutuiksi ja olisimme varmasti itse oppineet enemmän ja saaneet laajempaa tuotosta purettavaksi myös teoriaosuuteen.

Kummallakaan ei ollut aikaisempaa kokemusta tapahtuman järjestämisestä tässä mittakaavassa ja se näkyi varmasti suunnittelussa ja toteutuksessa. Jälkikäteen tuli paljon mieleen asioita, joita olisimme voineet tehdä toisin, mutta joita ei kuitenkaan suunnitteluvaiheessa tullut mieleen, vaikka olimmekin perehtyneet tapahtuman järjestämiseen ja tilaajankin kanssa keskustelleet tapahtumaan liittyvistä toiveista. Näistä asioista saimme parhaimman opin, kuinka menetellä seuraavalla kerralla tapahtumaa järjestäessä. Toisaalta, koskaan ei voi aivan kaikkeen ennakoida, ja meilläkin sattui ikävä tilanne, jota kukaan ei pystynyt millään tavalla ennakoimaan.

Opinnäytetyön tekeminen muun arjen kiireiden keskellä ei aina ole ollut helppoa. Työn, opiskelun ja perhe-elämän yhteensovittamisen kanssa on välillä ollut todellisia ongelmia. Toisaalta meitä on ollut kaksi työtä tekemässä, joten olemme voineet jakaa tehtäviä. Olemme olleet aktiivisesti yhteydessä ja yhdessä miettineet miten edetään. Yhteistyö on sujunut hyvin. Aikataulu on ollut kiireinen, mutta toisaalta niin se on työelämässäkin.

Työ kokonaisuudessaan oli opettavainen ja avasi matkan varrella myös uusia näkökulmia meille maahanmuuttoon ja monikulttuurisuuteen liittyen. Erityisesti maahanmuuttajaäidin ja naisen näkökulmaan työ antoi paljon uuttakin tietoa.

Tapahtuman järjestäminen antoi hyvää kokemusta esillä olemisesta sekä yleisesti ottaen tapahtuman järjestämisestä ja ohjatun toiminnan toteuttamisesta vuorovaikutusleikkien kautta.

Maahanmuutosta ja kotoutumisesta oli runsaasti tietoa saatavilla, sekä maahanmuuttajajärjestöistä oli materiaalia paljon. Eri maiden valtauskonnoista löytyi myös hyvin tietoa. Maiden tapakulttuureista kirjallisuutta löytyi kuitenkin vain lähinnä matkaoppaina.

LÄHTEET

Afganistan. Yk-liitto. Saatavissa: <http://www.globalis.fi/Maat/Afganistan> [viitattu 13.3.2016]

Alitolppa-Niitamo, A. Fågel, S. Säävälä, M. 2013. Olemme muuttaneet ja kotoutumme. Maahan muuttaneen kohtaaminen ammatillisessa työssä. Vaasa: Kirjapaino, Fram.

Ellonen, N & Korhonen, K. 2008. Maahanmuuttajanaiset väkivallan kohteena. Teoksessa Maahanmuuttajanaiset: Kotoutuminen, perhe ja työ, toim. Martikainen, T. & Tiilikainen, M. Vammalan Kirjapaino Oy, 166 - 167, 169.

Fågel, S. Säävälä, M. & Salonen, U. 2012. Womento. Naiset mentoroinnilla yhteisiin tavoitteisiin. Väestöliitto. Helsinki: PRXpress Oy.

Burundi. Yk-liitto. Päivitetty 19.6.2014 Saatavissa:<http://www.globalis.fi/Maat/Burundi>. [viitattu 13.3.2016.]

Heikkilä, E. 2014. Monikulttuurisiin avioliittoihin liittyviä kansainvälisiä ja kotimaisia ulottuvuuksia. Teoksessa Monikulttuuriset avioliitot sillanrakentajina, toim. Heikkilä, E. Oksi-Walter, P. & Säävälä, M. 2014. Turku: Painosalama Oy, 11.

Ihalainen, J. & Kettunen, T. 2007. 1- 3. painos. Turvaverkko vai trampoliini, sosiaaliturvan mahdollisuudet. Helsinki: WSOY oppimateriaalit Oy.

Järjestöt kotouttamisen tukena. Työ ja elinkeinoministeriön palvelu. Saatavissa:http://www.kotouttaminen.fi/kotouttaminen/pakolaisten_vastaanotto/kotoutumisen_alkuun/jarjestojen_tuki [viitattu 27.3.2016].

Järvinen, R. 2004. Ammatillisen maahanmuuttotyön kulttuuri, erilaisuus sosiaali- ja terveydenhuollon jäsenyksissä. Tampere: Tampereen yliopistopaino Oy- Juvenes Print.

Kohi, J. Palo, H. Päivärinta, K & Vihervä V. 2008. Forum. Kulttuurien kohtaaminen. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.

Kongon demokraattinen tasavalta. Yk-liitto. Päivitetty 7.4.2015. Saatavissa:<http://www.globalis.fi/Maat/Kongon-tasavalta>. [viitattu 13.3.2016].

Korhonen, V. & Puukari, S. 2013. Monikulttuurinen ohjaus- ja neuvontatyö. Juva: Bookwell Oy.

Kotikuntalaki 11.3.1994/201.

Kotoutuminen. Kouvola kaupunki. Saatavissa: <http://www.kouvola.fi/index/sosiaali-jaterveyspalvelut/sosiaalipalvelut/kouvolaanmaahanmuuttopalvelut/kotoutuminen.html> [viitattu 30.3.2016].

Kotoutumisen kaksisuuntaisuus. Työ- ja elinkeinoministeriö. Saatavissa: http://www.kotouttaminen.fi/kotouttaminen/kotouttaminen/kotouttamistyön_tauustaa/kotouttamistyön_periaatteet/kotoutumisen_kaksisuuntaisuus [viitattu 25.4.2016].

Kulttuurituntemus kehityksen avaimena, kulttuurit, tasa-arvo ja ihmisoikeudet 2008. Väestöliitto. Saatavissa:<http://vaestoliitto-fi-bin.directo.fi/@Bin/0f2d7c1cf589c0af3bdb30dd0e7933df/1459354942/application/pdf/313062/UNFPAKulttuurituntemuskehityksenavaimena.pdf> [viitattu 30.3.2016].

Kuittinen, S & Isojärvi, S. 2013. Vanhemmuus ja pienten lasten hoiva eri kulttuureissa. Teoksessa Olemme muuttaneet – ja kotoudumme. Maahan muuttaneen kohtaaminen ammatillisessa työssä, toim. Alitolppa-Niitamo, A. Fågel, S & Säävälä, M. Väestöliitto, 85-86.

Laki kotoutumisen edistämisestä 30.12.2010/1386.

Lautiola, H. 2013. Kumppanuutta kotouttamisen kentillä. Esimerkkejä järjestöjen ja viranomaisten yhteistyöstä kotouttamisessa. Saatavissa: http://www.kotouttaminen.fi/files/39026/Kumppanuutta_kotouttamisen_kentilla.pdf [viitattu 21.3.2016].

Lähi-Idän ruokakulttuuri. Star light Tours. Saatavissa:<http://www.starlight-tours.fi/slt/lahi-ita/syyria/ruokakulttuuri/> [viitattu 13.3.2016].

Maahanmuuton syyt. Tilastokeskus. Päivitetty 2015 Saatavissa: <https://tilastokeskus.fi/tup/maahanmuutto/index.html/maahanmuuton-syyt> [viitattu 3.4.2016].

Maahanmuuttajat. THL. Päivitetty 21.4.2015. Saatavissa: <https://www.thl.fi/fi/web/maahanmuuttajat-ja-monikulttuurisuus/vaestoryhmat/maahanmuuttajat> [viitattu 26.4.2016]

Maahanmuuttoprosessi etenee vaiheittain. Suomen mielenterveysseura. Saatavissa: <http://www.mielenterveysseura.fi/fi/mielenterveys/vaikeat-el%C3%A4m%C3%A4ntilanteet/maahanmuutto/maahanmuuttoprosessi-etenee-vaiheittain> [viitattu 7.4.2016].

Maassa maan tavalla -Afrikka. Terve.fi. Saatavissa: <http://www.terve.fi/mat-kailu/maassa-maan-tavalla-afrikka> [viitattu 7.4.2016].

Maassa maan tavalla. Metropolia ammattikorkeakoulu. Kamu-hanke. Saatavissa: <http://kamu.metropolia.fi/wp-content/uploads/2014/10/Maassa-Maan-Tavalla-PDF.pdf> [viitattu 22.3.2016].

Mannerheimin lastensuojeluliitto. Ystäväksi maahanmuuttajaäidille. Päivitetty 2016. Saatavissa: <http://kymenpiiri.mll.fi/palvelut-lapsiperheille/ystavaksi-maahanmuuttajaaidille/> [viitattu 24.1.2016].

Mannerheimin lastensuojeluliitto Kymen piiri ry. 2015. Ystäväksi maahanmuuttajalle-hanke. Toimintakertomus 2015.

Meriläinen, V. 2016. Koordinaattori. Haastattelu 15.2.2016. Kouvola: MLL Kymen piiri ry.

MLL edistää lapsiperheiden hyvinvointia. Mannerheimin Lastensuojeluliitto. Saatavissa: <http://www.mll.fi/mll/> [viitattu 24.1.2016]

MLL:n Kymen piiri. Mannerheimin Lastensuojeluliitto. Saatavissa: <http://kymenpiiri.mll.fi/tietoa-piirista2/> [viitattu 24.1.2016]

Mähönen, T & Jasinskaja-Lahti, I. 2013. Etniset ryhmäsuhteet ja maahanmuuttajien akkulturaatio. Teoksessa Muuttajat. Kansainvälinen muuttoliike ja suomalainen yhteiskunta. toim. Martikainen, T. Saukkonen, P & Säävälä, M. Gaudeamus Oy, 254.

Novitsky, A & Alitolppa-Niitamo, A. 2012. Kotoutujan roolipaletti – toimintamalli maahanmuuttajatyöhön. Helsinki: Topnova.

Perheenyhdistäminen. Pakolaisneuvonta ry. Päivitetty 1.8.2014. Saatavissa: <http://www.pakolaisneuvonta.fi/?lid=137&> [viitattu 9.4.2016].

Pyykkönen, M. 2008. Naiset maahanmuuttajien yhdistyksissä. Teoksessa Maahanmuuttajanaiset: Kotoutuminen, perhe ja työ, toim. Martikainen, T & Tiilikainen, M. Vammalan Kirjapaino Oy, 106 -109.

Saukkonen, P. 2013. Maahanmuutto- ja kotouttamispolitiikka. Teoksessa Muuttajat. Kansainvälinen muuttoliike ja suomalainen yhteiskunta, toim. Martikainen, T. Saukkonen, P & Säävälä, M. 2013. Gaudeamus Oy, 93. 95-96.

Schulze, J & Terhart, F. 2007. Nykymaailman uskonnot. Alkuperä, historia, usko ja maailmankuva. Malesia: Parragon Books Ltd.

Schubert, C. 2013. Kotoutumisen psykologiaa. Teoksessa Olemme muuttaneet – ja kotoudumme. Maahan muuttaneen kohtaaminen ammatillisessa työssä, toim. Alitolppa-Niitamo, A. Fågel, S & Säävälä, M. Väestöliitto, 63-64, 67-68.

Sisäministeriö. Perheenyhdistämisen edellytyksiin tiukennuksia. Päivitetty 7.4.2016. Saatavissa: https://www.intermin.fi/fi/ajankohtaista/uutiset/maahanmuutto/1/0/perheenyhdistamisen_edellytyksiin_tiukennuksia_66891 [viitattu 9.4.2016].

Stammeier, J. 2015. Pystytkö ymmärtämään Afganistanilaisen naisen todellisuutta. Päivitetty 13.4.2015 Saatavissa: <http://yle.fi/aihe/artikkeli/2015/04/01/pystytko-ymmartamaan-afganistanilaisen-naisen-todellisuutta> [viitattu 8.3.].

Suomen perustuslaki 11.3.1999/731.

Sutela, H & Larja, L. 15.10.2015. Yli puolet Suomen ulkomaalaistaustaisista muuttanut maahan perhesyistä. Ulkomaista syntyperää olevien työ ja hyvinvointi – tutkimus 2014. Tilastokeskus. Saatavissa: https://www.stat.fi/tup/maahanmuutto/art_2015-10-15_001.html [viitattu 9.4.2016].

Säävälä, M. 2011. Perheet muuttoliikkeessä. Perustietoa maahan muuttaneiden kohtaamiseen. Väestötutkimuslaitoksen Katsauksia E41/2011. Helsinki. Hakapaino Oy.

Söderling, I. 2013. Maahanmuutto ja suomalaisten asenteet. Teoksessa Olemme muuttaneet – ja kotoudumme. Maahan muuttaneen kohtaaminen ammatillisessa työssä, toim. Alitolppa-Niitamo, A. Fågel, S. & Säävälä, M. Väestöliitto, 19.

Talvi, S. 2014. Uudet juuret Suomessa. Monikulttuurikeskus Saaga. Kouvola: Grano Oy.

Tavoite 3 Islam ja Afganistanin naiset. Suomen YK-liitto. Saatavissa: http://dev.ykliitto.fi/afganistan/tavoitteet/3tasaarvo_islamjanaiset.htm [viitattu 7.4.2016].

Tervomaa, S. 2015. Tervetuloa, opas suomen historiaan, kieleen, kulttuurin ja tapoihin. Viro: Printon Trükikoda AS.

Tilastokeskus. 2014. Väestötilastot. Saatavissa: http://www.migri.fi/download/58101_Tilasto_ulkomaan_kansalaisista_2014.pdf?6989cf8d2023d388 [viitattu 25.1.2016].

Tutustumis-, vuorovaikutus- ja nimileikit. Mannerheimin Lastensuojeluliiton nuorten netti. Saatavissa: http://www.mll.fi/nuortennetti/tukarit/leikkiasema/tutustus-vuorovaikutus-ja_ni/ [viitattu 25.1.2016]

Työ- ja elinkeinoministeriö. 16.9.2015. Maahanmuuttajien järjestöt tukevat kotouttamista. Päivitetty 8.1.2016. Saatavissa: https://www.tem.fi/ajankoh-taista/uutiset/maahanmuuttajien_jarjestot_tukevat_kotouttamista.118768.news [viitattu 15.3.2016]

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2012. Valtion kotouttamisohjelma. Hallituksen painopisteet 2012 - 2015. Saatavissa: https://www.tem.fi/files/34181/TEM-jul_27_2012_web.pdf [viitattu 14.3.2016].

Ulkomaalaislaki 30.4.2004/301.

Virtanen, V. Afrikkalainen kulttuuri. Saatavissa: <https://prezi.com/appm9tduruq-/afrikkalainen-kulttuuri/> [viitattu 13.3.2016]

Vallo, H. & Häyrinen, E. 2014. Tapahtuma on tilaisuus, tapahtumamarkkinointi ja tapahtuman järjestäminen. Helsinki: Tietosanoma Oy.

Vastaanottokeskukset ja niiden palvelut. Työ- ja elinkeinoministeriön palvelu. Saatavissa: http://www.kotouttaminen.fi/kotouttaminen/pakolaisten_vastaanotto/turvapaikanhakijat/vastaanottokeskukset [viitattu 3.4.2016].

Yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys. Työ- ja elinkeinoministeriön palvelu. Saatavissa: http://www.kotouttaminen.fi/kotouttaminen/kotouttaminen/kotouttamistyon_taustaa/kotouttamistyon_periaatteet/yhdenvertaisuus_ja_syrjimattomyys [viitattu 15.4.2016]

Yhdenvertaisuuslaki 30.12.2014/1325.

Yhdenvertaisuuslaki. Työ- ja elinkeinoministeriön palvelu. Saatavissa: <http://www.kotouttaminen.fi/kotouttaminen/kotouttaminen/lainsaadanto/yhdenvertaisuuslaki> [viitattu 15.4.2016]

Yleisimmin käytetyt termit. Suomen pakolaisapu. Saatavissa: <http://pakolaisapu.fi/pakolaisuus/sanasto/> [viitattu 3.4.2016].

TERVETULOA

YSTÄVÄKSI MAAHANMUUTTAJAÄIDILLE
YSTÄVÄPARIEN, PERHEKUMMIEN JA PERHEIDEN
YHTEISEEN TAPAAMISEEN.

6.3.2016 SUNNUNTAINA KLO 15-17

KOIVISTON TALO, MARJONIEMENTIE 7

Luvassa mukavaa yhdessäoloa, musiikkia ja herkuttelua. Lapset ovat tervetulleita, heille on oma ohjelmansa. Toivomme teidän tuovan tarjottavaa nyttikesti-periaatteella ja mielellään jotain oman maan kulttuuriin liittyvää syötävää. Perhekummi- ja perheiden toivoisimme osallistuvan Suomalaiseen kulttuuriin liittyvillä tarjottavilla. Toivotamme kaikki lämpimästi tervetulleeksi viettämään mukavaa iltapäivää yhdessä, toisiimme tutustuen ja herkutellen 😊

Ilmottautumiset 29.2. mennessä Kirsi.Rossi@student.kyamk.fi

**YSTÄVÄKSI MAAHANMUUTTAJAÄIDILLE
YSTÄVÄPARIEN, PERHEKUMMIEN JA PERHEIDEN
YHTEISEN TAPAAMISEN OHJELMA:**

- 15 Esittäytymiset ja päivän ohjelman läpikäyminen
- 15.15 Aikuisille ja lapsille oma ohjelmansa, luvassa mm. tutustumisleikkejä
- 16 Yllätysohjelma
- 16.30 Vapaata seurustelua ja herkuttelua
- 17 Tapahtuma päättyy

Kuvia tapahtumasta

Ruokakulttuuria

Lasten ohjelmaa